

Kdo zná »noč temno« razjásnit, ki tare duha?

Iskrice

številka 1, december 2020, šol. leto 2020/2021

Bodite odločni, življenje je prekratko, da bi upoštevali neumne komentarje omejenih ljudi. Ko se bo življenje končalo, boste vedeli, da je imelo smisel. Delajte, kar imate radi. Prepričana sem, da je na Zemlji še veliko ljudi, ki bodo razumeli, kdo te ima rad. Nikoli ne obupaj.

Jovana Dejanović, 2. d

Potrošništvo je sodobno družbo povsem omrežilo, denar pa se vztrajno (predvsem na borzi) povzpenja onkraj ljudi samih. Če sem, kar imam ... in izgubim, kar imam ... kdo sploh sem? Še vedno gojim up, da je morda tale podivjana RNK darilo, za katero se še nismo odločili, kako bi jo uporabili. Včasih je požar edini, ki obnovi izčrpan gozd. Človeštvo je raslo, po pubertetniško preizkušalo meje nosilnosti okolja in izzivalo koherentno ravnovesje. Dovolj smo rastli, sedaj je čas, da odrastemo.

Zoja Peteh, 2. a

Uvodnik

Pred vami je prav posebna številka Iskric. Ustvarjali smo jo na daljavo, saj pouka v tem času ni bilo. Tudi zato je precej pisana, članki se lotevajo različnih tem, vsi pa so odraz časa, v katerem letos živimo. Zahvaljujemo se vsem piscem, ki so v dneh, ko razmišljamo o marsičem drugem, zbrali toliko volje, da so svoje misli delili tudi z bralci Iskric.

Na začetku je bila ideja, da ne bi preveč pisali o epidemiji, saj smo s tem že vsi zasičeni. Kot pa gre tista o zarečenem kruhu, se je tudi tokrat pripetilo, da nekaj člankov kljub temu govori o tej temi ali vsaj o tem, kako se da čas preživljati še drugače kot z najbolj aktualno temo leta 2020. Veseli nas, da so pri nastanku te številke sodelovali tako dijaki kot učitelji, saj s tem dokazujemo, da smo kakšen projekt sposobni pripraviti tudi skupaj.

Upamo, da vam bo branje v užitek in da se bo za vsakega nekaj našlo. Če boste prebrali vse od začetka do konca, pa bomo še bolj veseli. Mogoče bo branje v kom celo prebudilo novinarsko, poročevalsko ali pisateljsko žilico in se naslednjič srečamo na teh straneh.

Igor Gruden, urednik

Nova realnost na Jurčiču

Šolanje na Srednji šoli Josipa Jurčiča poteka že osmi teden na daljavo. Z veseljem ugotavljam, da je sodelovanje dijakov vzorno. Pouk poteka po ustaljenih urnikih, večinoma z videosrečanji, preko katerih učitelji razlagajo snov, se pogovarjajo z dijaki in jih vzpodbujajo k delu. Gradiva in naloge pa dijakom posredujejo v elektronski obliki, tako spremljajo in ocenjujejo tudi njihove domače delo oz. zadolžitve.

Sedmim dijakom smo na šoli posodili prenosne računalnike, tako da po našem vedenju ni niti enega dijaka brez možnosti elektronske komunikacije s šolo. Nekateri profesorji izvajajo pouk v šoli, in sicer iz učilnic, ki so tehnično opremljene za elektronski prenos pouka, večina učiteljev pa dela od doma.

Matematika in kemija na daljavo

Dijaki imajo poleg pouka tudi možnost za komunikacijo s svojimi profesorji, možnost za dodatno pojasnjevanje oz. razlago in za pogovor o stiskah in težavah, ki jih šola na daljavo nedvomno prinaša.

Odziv dijakov in staršev je zelo pozitiven. Deležni smo več vzpodbudnih in srčnih pohval. Cenijo naša prizadevanja za skorajda normalen potek dela.

Z videosrečanji se izvaja tudi napovedano ustno ocenjevanje in posamezna krajša pisna ocenjevanja v obliki kvizov oz. anket. Obsežnejša pisna ocenjevanja so zaenkrat prestavljena na čas, ko bomo spet skupaj v šoli.

Profesorji športne vzgoje svoj pouk usmerjajo v prizadevanje, da bi vsak dijak dnevno opravil dovolj fizičnih aktivnosti za zdravje in ohranjanje primerne fizične kondicije.

Dijake vzpodbujamo k umetniškemu ustvarjanju, branju, sodelovanju na raznih natečajih, ki so razpisani. Vsekakor pa jih vzpodbujamo, da vsaj po elektronski poti, preko socialnih omrežij, ohranjajo in negujejo medsebojne stike, za katere so trenutno še najbolj prikrajšani.

Od 16. 11. 2020 naprej smo vsem dijakom, ki izpolnjujejo pogoje za brezplačno toplo malico, ponudili možnost prevzema toplega obroka v šoli. Trenutno imamo na topli obrok prijavljenih 5 dijakov, ki redno prevzemajo pripravljene obroke v šoli. Konec novembra smo vsem dijakom in staršem ponudili možnost, da lahko naročajo in prevzemajo (za ceno 2,60 €) toplo malico v šoli. Trenutno imamo takih naročil že 13.

Per aspera ad astra, Zoja Peteh, 2. a

Uprava šole deluje po ustaljenem urniku, hišnik opravlja vzdrževalna dela po celi stavbi, čistilke pa izvajajo dežurno službo čiščenja. V šoli ves čas delujeta zobna ambulanta in fizioterapija ZD Ivančna Gorica.

Oko, Trina Bizjak, 2. b

Čudovito zimsko vreme, ki bi bilo v kakšnih drugih časih odlična vzpodbuda za naše dijake, priložnost za „umik“ iz šole v družbi simpatije, danes osrečuje le naključne sprehajalce v okolici šole. Ogromna šolska stavba je brez dijakov, prazne so ogrevane in pospravljene učilnice, prazna je šolska zbornica. Tudi med počitnicami je redkokdaj tako pusto in turobno! Smo pa celo v tem kriznem času sprejeli v gimnazijo novo dijakinjo, tako da imamo trenutno že 261 dijakov.

Med zaprtjem šole smo v sklopu praznovanja 70-letnice šole za vse dijake naročili izdelavo šolskih puloverjev. Puloverji z napisom **Jurčič Nas Povezuje** so tudi neke vrste uvod v praznovanje Jurčičevega leta 2021.

Šolski pulover

Dijakom, ki lahko pridejo v šolo, smo ponudili možnost, da prevzamejo naročene puloverje. Do Miklavža smo jih po posebnem »varnem protokolu« razdelili že skoraj polovico. Ker nam je onemogočeno druženje v šoli, naj vsaj »Jurčičevi puloverji« dijakom nudijo nekaj topline v teh turobnih zimskih dneh!

Dijaki so prišli po šolske puloverje

Med dijaki izvajamo spletno anketo o zadovoljstvu s poukom na daljavo, o dobrih in slabih straneh, o njihovem počutju, željah, pričakovanjih, o predlogih za izboljšanje naših stikov ... Iz približno polovice opravljenih anket zaznavamo zelo lepe odzive. Dijaki večinoma pohvalijo organizacijo dela, komunikacijo s profesorji, celo z ocenjevanjem znanja so zadovoljni. Nekaj kritičnih opomb pa nam bo pomagalo, da šolo na daljavo še izboljšamo, da bo še bližja našim dijakom, ki jim v teh posebnih časih želimo res posvetiti vse svoje misli, znanje in moči.

Taka je torej naša trenutna realnost. Če bomo s skupnimi močmi vseh zmogli zamejiti širjenje virusa, se morda kmalu vrnemo v stare šolske okvire. Tedaj bo v šoli zavel nov veter, vrnila se bo mladost, vrnilo se bo življenje! Naj se to zgodi čim prej!

Pazite nase, na vse ljudi okoli sebe in ostanite zdravi!

Milan Jevnikar, ravnatelj SŠJJ

Praznovanje 70-letnice šole predstavljeno

Za letošnjo pomlad smo načrtovali praznovanje 70-letnice naše šole. Vključiti smo nameravali različne aktivnosti in pripraviti več dogodkov. Do razglasitve epidemije v marcu nam je uspelo dokončati Zbornik ob 70-letnici, ki smo ga kmalu zatem tudi natisnili. Pripravili smo tudi jubilejno številko šolskega glasila Iskrice.

Osrednje prireditve – slavnostne akademije ob visokem jubileju in okrogle mize s spremljevalnimi dogodki – žal nismo mogli izvesti, upamo pa, da nam uspe spomladi, ko si vsi želimo, da bo epidemija za nami.

V tokratnem zborniku pišemo o pomembnejših dogodkih na šoli, o uspehih naših dijakov, prikazujemo pomenljive statistične podatke ter druge značilnosti šole s poudarkom na zadnjih desetih letih, kolikor je pač preteklo od izdaje zadnjega zbornika. Seveda smo se ozrli tudi v zgodovino in dali besedo še našim bivšim in sedanjim dijakom in učiteljem, kar se nam zdi posebno dragocen del te publikacije.

Za pokušino vam predstavljamo nekaj odlomkov iz našega zbornika.

Sprehod skozi zgodovino (*skrajšan odlomek*)

*Srednja šola Josipa Jurčiča Ivančna Gorica je bila **ustanovljena leta 6. 9. 1945** kot "Mešana nižja nepopolna gimnazija". Pouk se je pričel 5. 11. 1945 na različnih lokacijah, leta 1946 pa je gimnazija začela s poukom v stiškem samostanu. Šola je imela 7 oddelkov v štirih letnikih. 19. 6. 1950 se je šola preoblikovala v višjo gimnazijo.*

1. letnik višje gimnazije l. 1951

*Gimnazija Stična je imela v šolskem letu 1950/1951 osem oddelkov nižje in dva oddelka višje gimnazije s 377 dijaki. Leta 1955 je prvi osmi razred opravil **matur**.*

Pouk telovadbe na igrišču v Stični okoli l. 1960

*Leta 1970 je gimnazija dobila ime po pisatelju **Josipu Jurčiču** in razglasila dan njegovega rojstva, 4. marec, za dan šole.*

V šolskem letu 1971/1972 smo prešli na **petdnevni delovni teden** in spet odprli paralelke, naslednje leto pa v celoti uvedli **kabinetni pouk**. Šola je imela v vsaki generaciji po dva oddelka, skupaj torej 8 oddelkov.

Učiteljski zbor I. 1977

Ob občinskem prazniku leta 1979 je Gimnazija Josipa Jurčiča prejela najvišje občinsko priznanje – Adamičevo nagrado. Lahko rečemo, da se je s tem šola končno trdneje zasidrala v **svoje okolje**.

Šolski prostori v stavbi samostana so postajali pretesni in neprimerni za sodoben pouk, zato se je občina Grosuplje leta 1980 odločila za **gradnjo sodobnega šolskega centra** med Ivančno Gorico in Stično.

Po 24 letih skupnega življenja z Osnovno šolo Stična pod streho šolskega centra smo se v šolskem letu 2003/2004 končno poslovili od dvoizmenskega pouka. **Osnovna šola se je preselila** v novo sosednjo stavbo, srednja šola pa je pridobila za svojo dejavnost celotno stavbo šolskega centra in s tem idealne pogoje za svoje delovanje.

Do šolskega leta 2005/2006 je **število dijakov zraslo na 834** v 30 oddelkih, kar je bilo **največ** v naši zgodovini. Žal se je v naslednjem desetletju število dijakov zaradi zmanjševanja generacij začelo počasi krčiti. V šolskem letu 2007/2008 smo izšolali zadnjo generacijo ekonomskih gimnazijcev, 2008/2009 zadnjo generacijo trgovcev, posledično pa v šolskem letu 2010/2011 še zadnjo generacijo ekonomskega tehnika PTI.

Ministrstvo za šolstvo in šport je v šolskem letu 2011/2012 omejilo izvajanje maturitetnega tečaja, tako da od šolskega leta 2011/2012 dalje na šoli izvajamo samo še **dva programa; gimnazijo in ekonomski tehnik. ...**

Najštevilčnejša generacija gimnazijskih maturantov, leto 2012

*Posebno izpostavitve si zaslužijo naši najboljši dijaki - **zlati maturanti**. To so tisti, ki so dosegli na maturi vse točke (ali tudi eno manj). Pri splošni maturi je bilo v zadnjih desetih letih takih gimnazijcev **32**, pri poklicni maturi pa **11** ekonomskih tehnikov. Tudi po tem kriteriju smo v državnem vrhu v primerjavi z drugimi slovenskimi gimnazijami in srednjimi šolami.*

Otvoritev Zlate stene leta 2016

Včeraj, danes, jutri (odlomek)

Od praznovanja 60. obletnice se je na šoli marsikaj zgodilo in spremenilo, od števila dijakov in učiteljev, do prenavljanja obeh programov, gimnazijskega in ekonomskega; prenove pa so bili deležni tudi nekateri šolski prostori ter učna tehnologija in – verjamemo, da na boljše - tudi metodologija našega dela in sodobnejši pedagoški pristop učiteljev do dijakov. Zagotovo je posledica vsega navedenega vsako leto boljši učni uspeh, ki dosega že kar neverjetnih 96 – 99 % in skoraj nič en osip dijakov. Zgolj redki posamezniki se po prevelikem trudu z gimnazijo prešolajo v srednji strokovni program ekonomski tehnik, večina na domači šoli, le malokdo se prepiše drugam.

Kljub občutno manjšemu številu dijakov smo v zadnjem obdobju dosegli veliko uspehov na različnih tekmovanjih, natečajih, projektih ... Naši dijaki so dosegli številna zlata priznanja ter prva mesta na državnih tekmovanjih na različnih predmetnih in drugih področjih, od katerih omenimo vsaj najpogostejša: slovenščina, matematika, logika, biologija, kemija, fizika, angleščina, nemščina, ekonomija; standardni in latinskoameriški plesi, rokomet itd. V zadnjih letih smo uspešno sodelovali pri raznih svojih, državnih in evropskih projektih ter dejavnostih: delo z nadarjenimi dijaki, različne kulturne prireditve in proslave, literarni večeri, okrogle mize z bivšimi dijaki, prostovoljno socialno delo, šolski plesni festival, gledališka skupina, Rastem s knjigo, izobraževanja v projektu Munera, Ekošola, Simbioza, Jurčičev memorial (angleški esej), Podjetnost v gimnaziji, Dan jezikov, Obrazi prihodnosti, Mednarodni sejem učnih podjetij, Šola ambasadorica evropskega parlamenta, Evrošola, Erasmus+ ... Sodelovali smo na natečajih in tekmovanjih: Evropa v šoli, Generacija Euro, Življenje je lepo, Najboljši šolski haiku, Župančičeva frulica, Junaki našega časa in drugih.

... Kljub številčni majhnosti smo velika šola in dokazujemo vrednost in »nadlokalni« pomen našega 70-letnega delovanja. Prihodnosti se ne bojimo, ampak se je veselimo, veselimo se novih generacij, novih izzivov in uspehov, ki nas bodo še trdneje zapisali v zgodovino.

Normalno življenje je začasno odpovedano in nihče ne ve, do kdaj. Zdaj je čas nenormalnosti, v kateri se moramo naučiti živeti in najti še kakšen razlog za to, da se z njo sprijaznimo, poleg strahu pred smrtjo. Virusi mogoče res nimajo pameti, v nečem pa nas vseeno prekašajo: hitro znajo mutirati in se prilagoditi. Dobro bi bilo, če bi jih v tem posnemali.

Paolo Giordano, V času epidemije, MK, pomlad 2020

Virusi (in SARS CoV2)

V zadnjem času so majhni delci nukleinskih kislin postali zelo pomembni in aktualni, saj nam krojijo vsakdan. Ker marsikdo ni seznanjen z njihovimi osnovnimi značilnostmi in posebnostmi, jih bom nekaj predstavil.

Virusi niso zgrajeni iz celic in jih niti nimamo za žive organizme. So delci DNA ali RNA, ki je obdana z beljakovinsko ovojnico. Za njihovo razmnoževanje je nujno, da vstopijo v živo celico, kajti gostiteljska celica je tista, ki izdeluje nove viruse. Lahko bi rekli, da so nekakšna podivjana dedna snov, ki celico usmeri v izdelovanje novih virusov. Znanstveniki so odkrili tudi delce DNA, ki se prepisujejo na različne dele kromosomov – pravimo jim transpozoni oziroma »jumping genes«. Ti bi lahko bili predniki virusov.

Vsi virusi morajo imeti način, kako vstopijo v celico. Vežejo se na molekulo na površini gostiteljske celice, ki ji pravimo receptor. Virusna beljakovina in gostiteljski receptor imata zrcalno zgradbo – tako kot ključ in ključavnica. Znano je, da je receptor za virus SARS CoV2 beljakovina s kratico ACE2. Tako lahko okužujejo vse celice, ki izražajo to beljakovino na svoji površini. Poleg celic dihal so to tudi druge, npr. celice trebušne slinavke. Tako lahko virus povzroči tudi sladkorno bolezen!

V primerjavi z drugimi organizmi imajo virusi majhen genom. Znanstveniki so zelo kmalu poznali njegov celotni zapis. Današnje metode omogočajo zelo hitro branje vsakega dednega zapisa. Poznamo tudi celotni zapis človeka, ki je več tisočkrat večji. To pa seveda ne pomeni, da vemo, kako delujejo posamezni geni, še manj pa poznamo njihov vpliv na klinični potek bolezni.

Na virusne bolezni antibiotiki ne delujejo. Mnogokrat nimamo ustreznih zdravil in jih preprečujemo s cepljenjem. Običajno cepivo vsebuje virusno beljakovino, tako da vzpodbudi naše telo k tvorbi protiteles. Protitelesa imajo zopet zrcalno zgradbo glede na virusne beljakovine in se zato vežejo na njih. Daljšo imunost nam zagotavljajo spominski limfociti, ki ostanejo v telesu dolgo časa po okužbi ali cepljenju. Najbolj znana cepiva proti SARS CoV2 temeljijo na drugačnem principu. Vsebujejo RNA-molekulo, ovito v maščobni

ovojnici, ki vstopi v naše celice. Tako naše celice izdelajo eno od virusnih beljakovin, ki aktivira naš imunski sistem, da tvori protitelesa.

Trenutno so testiranja in izdelava cepiv za SARS CoV2 v zaključni fazi. Morda se naš vsakdan kmalu spet povrne v normalne tirnice.

Boris Osolnik

Priporočila za delo v 'hudih' časih

Vsako spreminjanje dnevnega ritma in običajnega dela ter počivanja je obremenitev za telo in duševnost. Spreminjanje ritma lahko povzroča vznemirjenje in zmedo, torej naj rutina (jutranje vstajanje, obroki, delo, sprostitev, nočni počitek...) poteka čim bolj enakomerno.

Opravi svoje dolžnosti. Čeprav se zdi, da je lenarjenje prijetno in potrebno, sledijo temu 'početju' posledice, ki niso prijetne. Zanimarjene obveznosti se obrnejo proti nam najprej v obliki očitkov drugih ali naše lastne slabe vesti, kasneje pa še z dejanskimi učinki – če ne pospraviš za seboj ostankov hrane, se usmradi ves prostor; če ne opraviš šolskih nalog, pride negativna ocena ...

Pojdi ven – če se da, v naravo. Čeprav k nam med štiri stene prihaja ves svet, naš organizem drugače sprejema vtise, ki prihajajo z ekranov, ali tiste, ki prihajajo iz naravnega okolja. Drevje, trave, sonce ali dež, megla in oblaki, lahko tudi živali, kot so ptice, so realnejši kot virtualni svet in delujejo pomirjujoče. Tudi domače živali bodo vesele večje pozornosti in navadno vračajo to pozornost s še večjim veseljem. Zunaj naj prevladuje gibanje (hoja, tek, kolesarjenje, sekanje drv ...).

Ohranaj pravo razmerje opravil v poteku dneva. V primernih obsegih naj bodo vključeni delo, počitek, druženje, aktivna sprostitev. Če nekoliko prilagodimo srednjeveško pravilo 8–8–8, je v dnevu 8 ur namenjenih počitku, 8 ur osnovnemu delu in 8 ur ostalim opravkom (obroki, umivanje, pospravljanje, razvedrilo, pogovori, igre ...).

Skrbi za higieno. Zanimarjanje zunanjega videza lahko takoj vpliva na slabo razpoloženje, ko se soočiš s samim seboj v ogledalu. Še bolj pa je potrebna 'mentalna' higiena. Privošči si zdravo duševno hrano, poišči dobre knjige, filme, prijatelje, družino, stori drugemu kaj dobrega.

Bodi prijazen do domačih. Naši najbližji so najpomembnejše osebe v našem življenju ne glede na to, koliko jih imamo radi ali pa nam gredo na živce. Naša družina je v tem trenutku, pa kakršna koli že je, naš 'bazni tabor'. V alpinističnem svetu je to varen kraj, kjer je vedno nekdo, ki poskrbi za preživetje.

Če si potrpežljiv s sestro, uvideven do brata, priskočiš na pomoč mami, upoštevaš očetova navodila, krajšaš čas dedku ali babici, bo življenje doma lepše in prijetnejše.

Vsak dan smo deležni slabih novic in tudi nevtralne novice so posredovane na bombastičen način z mnogo dramatičnimi in slabšalnimi pridevniki. Vse to lahko v naših mislih ustvari vrtinec pogrezanja v slabo voljo in obup. Ni potrebno znova in znova premlevati neprijetnih podatkov,

nekaterim informacijam se lahko kar izogneš, drugim pa se zoperstaviš z zdravo pametjo in s pogovorom s pametnimi ljudmi.

Najdi ustvarjalno dejavnost zase. Čeprav je rutina dobra, ne omogoča izpolnitve človekovega življenja, ki ima višje cilje. K temu lahko posežemo z likovnim ali glasbenim ustvarjanjem, lahko tudi z znanstvenoraziskovalnim ali uporabno praktičnim delom. Lahko izpopolniš zbirke: npr. znamk, mineralov, ustvariš herbarij, pišeš pesmi, se lotiš računalniškega programa, napelješ elektriko do oddaljene lope, ustvariš uporaben lesen del pohištva, sešiješ kos oblačila, spečeš potico, okrašaš sobo ali celo stanovanje ...

Vzdržuj prijateljske stike. Tehnologija omogoča v tem času veliko boljše medsebojne stike kot nekdanj, a nič ni narobe, če komu še napišeš klasično pismo. Verjetno bo presenečenje prijetno. Pomembna pa je prava mera, da ni neprekinjenega mobilnega stika z nekom in da se ne vedeš vsiljivo ali nadležno. Če naj bi šlo za prijateljske stike, to pomeni, da se odzoveš, ko te kdo potrebuje, in nisi prijazen le takrat, ko sam potrebuješ koga.

Prilagodi svoja pričakovanja. V tem času je tako naše telesno kot duševno ravnotežje precej ogroženo. Ne povečujemo v sebi napetosti, ne gojimo želja in ciljev, ki jih trenutno ne moremo uresničiti (obiskati prijatelja, iti na izlet, se ukvarjati s športom ...) in prilagodimo načrte tako, da smo lahko ob zaključku dneva zadovoljni.

Karmen Pečarič Podobnik, svetovalna delavka

Kako pomembno je gibanje v času koronakrize?

Večina nas, še posebej mlajših, se je prvič znašlo v situaciji, ko je naše gibanje in delovanje precej omejeno. Nisem strokovnjak s področja zdravstva, zato mi je spremljanje nasvetov zdravstvenih strokovnjakov prišlo zelo prav pri načrtovanju športnih in nasploh gibalnih dejavnosti. Seveda sem pozorno spremljal tudi nasvete drugih strokovnjakov s področja gibanja in športa. Vzdrževati dobro telesno kondicijo je v tem času še posebej pomembno. Dobra telesna kondicija je ob zdravi prehrani in vedrini eden glavnih nosilcev naše odpornosti proti boleznim in je temelj našega zdravja. Številni zgoraj omenjeni strokovnjaki spodbujajo k vadbi v naravi in tudi doma, vendar ob upoštevanju določenih pravil v času širjenja virusa! Naj preventivni ukrepi omejijo le prenos virusa in ne naše gibalne dejavnosti.

V tem času, ko so dnevi kratki in pogosto sivi, je treba možnosti, ki nam jih nudi okolje, maksimalno izkoristiti. Večinoma imamo dokaj čist zrak, veliko prostora v naravi, kjer se lahko gibamo. Izkoristimo to za hojo, tek, kolesarjenje, nordijsko hojo in druge aktivnosti v naravi. Ubirajmo poti, ki niso preveč obiskane.

Najbolje je, da dejavnosti v naravi izvajate posamezno oz. v krogu svojih družinskih članov. Trenutno zaščitna maska na obrazu pri teh dejavnostih ni odveč, saj nas ščiti tudi pred hladnim zrakom, sploh če ste npr. na kolesu. Pred dejavnostjo se ustrezno ogrejte in razgibajte. Bodite primerno oblečeni in pazite, da ne boste preznojeni izpostavljeni vetru ali hladu. Najbolje je, da nosite takšna oblačila, ki učinkovito prenašajo vlago (*znoj*) s kože in jo prenesejo na zunanji del oblačila.

Prav tako bodite odgovorni, da ste pri dejavnostih zmerni in previdni, kajti vsaka poškodba v tem času bo dodatna obremenitev za že tako obremenjene zdravstvene delavce in hkrati nevarna za vas, saj boste morali v bolnišnico ali zdravstveni dom, kamor pa v tem času pojdite le v nujnih primerih.

Telesno dejavnost lahko izvajate tudi doma v notranjih prostorih. Redno jih zračite, tako bo vadba bolj učinkovita. Lahko izvajate različne vrste vadbe – od klasičnih vaj za moč, Boot Campa, različnih razteznih vaj (stretching, klasične gimnastične raztezne vaje, ki jih oz. ste jih izvajali v šoli ipd.), lahko izvajate jogo, pilates ipd. Doma lahko na »kardio« napravah kolesarite, tečete ipd. Skratka – odvisno od vaših želja in potreb. Vsekakor boste s to vadbo naredili nekaj dobrega za svoje zdravje in počutje.

Mladi ne smete pozabiti, zakaj je za vas tako pomembno, da se čim več gibate. V nadaljevanju vam predstavljam ugotovitve, ki so podane na osnovi znanstvenih dognanj strokovne skupine, ki deluje v okviru Fakultete za šport Ljubljana, zbranih v Laboratoriju za diagnostiko telesnega in gibalnega razvoja. Ekipo sestavljajo mednarodno uveljavljeni raziskovalci s Fakultete za šport na Univerzi v Ljubljani, Zavoda Fitlab in Kineziološke fakultete na Univerzi v Zagrebu.

Strokovnjaki ugotavljajo, da se otroci in mladostniki zaradi drugačnega načina preživljanja prostega časa gibajo manj, v državah razvitega sveta zaznavajo porast prekomerne prehranjenosti že pri najmlajših in manjšo gibalno učinkovitost otrok in mladih. Zato se pri njih v večji meri pojavljajo obolenja, povezana s pomanjkanjem gibanja in z neprimerno prehrano, ki sicer niso značilna za mladostnike (sladkorna bolezen, osteoporoza). V zadnjih 40 letih se je globalno gledano debelost med otroci povečala za osemkrat, v Sloveniji pa za približno desetkrat. Hkrati v Sloveniji od osamosvojitve dalje beležimo štirikratno povečanje števila debelostno bolnih otrok in mladostnikov.

Za kaj je koristna redna telesna vadba? Strokovnjaki ponujajo naslednje odgovore:

Za boljše telesno zdravje – Že zmerna telesna dejavnost v kombinaciji z uravnoteženo zdravo prehrano zmanjša možnosti za nastanek diabetesa tipa 2 za kar 50 do 60 %. Zdravstvene koristi naporne telesne dejavnosti so še večje.

Za boljši spanec – Redna zmerno do visoko intenzivna telesna dejavnost je povezana z boljšim spanjem ter manjšim tveganjem za nespečnost in ostale motnje spanja

Proti stresu, anksioznosti in depresiji – Antidepresivni učinek redne telesne dejavnosti je primerljiv z nekaterimi močnimi antidepresivi. Najmanj 30 minut gibanja dnevno 3 do 5 dni na teden močno zmanjša simptome depresije. Gibalno bolj dejavni in učinkoviti otroci imajo tudi višjo samopodobo.

Za zdrav življenjski slog – Gibalno bolj dejavni otroci in mladostniki so na splošno bolj dejavni ter so se pripravljeni spoprijeti z različnimi vsakodnevnimi obremenitvami, redkeje pa posegajo po tobačnih izdelkih in alkoholu.

Za boljše vključevanje v družbo – Preko športa in gibanja se mladi naučijo vključevati v skupino in sodelovati z drugimi. Izjemni so tudi vplivi športne vadbe na čustveni razvoj, saj sodelovanje v igri, premagovanje samega sebe, zmaga ali poraz na tekmovanju ipd. povzročajo različna, precej močna čustvena doživetja in odzive posameznika, večinoma so na dolgi rok pozitivna.

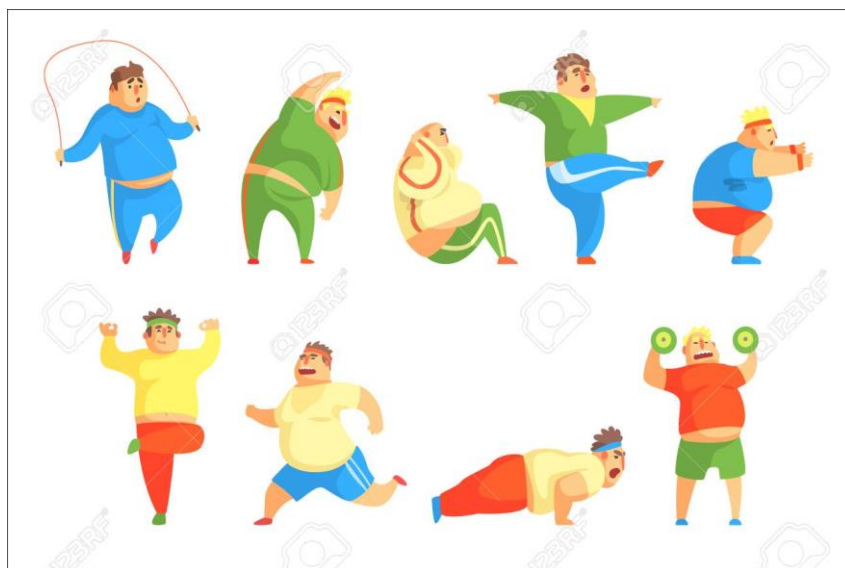
Za boljši spoznavni razvoj in učne dosežke – Že 20-minutna aerobna dejavnost vpliva na boljšo pozornost na učno snov in posledično na boljšo učno uspešnost.

Za boljši odnos do narave in okolja nasploh – Tisti, ki se veliko gibajo v naravi, imajo praviloma precej bolj pozitiven odnos do čistega okolja in do varovanja narave.

Za boljše družinske odnose – Športna ali gibalna dejavnost je idealna priložnost za družinsko dejavno preživljanje prostega časa v naravi. Poleg vseh že naštetih koristi bo to tudi dragocena naložba v boljše družinske odnose.

Skratka – veliko se gibajte, a vadite le, če ste zdravi! Veliko zdravja in dobrega počutja vam želim v teh res posebnih razmerah!

Simon Bregar

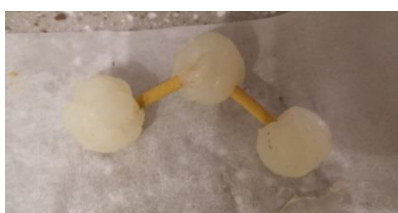
Bioplastika in barvanje tkanin v domači kuhinji

V drugi polovici oktobra smo zaradi epidemije s koronavirusom ponovno pričeli **šolanje na daljavo**. Izvedba pouka preko videokonferenc nam tokrat ni predstavljala večjih težav, saj smo pri spomladanskem šolanju na daljavo pridobili že nekaj izkušenj. Večji izziv je tokrat predstavljala izvedba projektnih nalog pri izbirnem predmetu naravoslovje z dijaki 3. letnika gimnazije, ki v šoli običajno poteka v skupinah. Med šolanjem na daljavo so si dijaki v skupini morali delo razdeliti, eksperimentalni del pa izvesti individualno – v svoji domači kuhinji.

Skupina dijakov iz 3. a, Vid Habič, Jure Grabljevec in Patrik More, so si za projektno nalogo izbrali temo bioplastika. Preučiti so želeli tri vrste bioplastik in izdelati biorazgradljive izdelke. Teden pred zaprtjem šole so v šolskem laboratoriju sintetizirali tri različne bioplastike iz koruznega škroba, alkoholnega kisa, glicerola in vode ter preučili njihove lastnosti. Bioplastike so se med seboj razlikovale v razmerju koruznega škroba in glicerola ter v lastnostih.

Na podlagi dobljenih rezultatov so ugotovili, da je bioplastika, v kateri je razmerje koruznega škroba in glicerola 1:1, najprimernejša za izdelke. Med izvedbo eksperimentalnega dela projektne naloge je šolanje pričelo potekati na daljavo, zato so se odločili za izdelavo bioplastičnih izdelkov kar v domači kuhinji.

Doma so naprej izdelali bioplastiko in iz enega dela produkta naredili model molekule vode, tako da so bioplastične kroglice povezali z lesenimi palčkami. Drugi del sintetizirane bioplastike so razporedili po papirju za peko, jo pokrili s še eno plastjo papirja za peko, jo razvaljali v tanko plast in posušili. Posušeno plast bioplastike so na robovih polikali in izrezali ročaje ter tako izdelali majhno bioplastično vrečko. Poleg izdelave modela molekule in vrečke jim je uspelo plastificirati slikico. Med dve tanki plasti bioplastike so dali slikico, pokrili s papirjem za peko in polikali, dokler se plasti nista prijeli. Čeprav se s slikice ne vidi dobro, bioplastični ovoj služi svojemu namenu, saj jo obvaruje pred zunanjimi vplivi. Vsi izdelki iz bioplastike so biorazgradljivi. Avtor slik je Vid Habič.

Model molekule vode iz bioplastike

Vrečka iz bioplastike

Plastificirana slika

Dijakinji Neža Bregar, 3. b, in Klara Mestnik, 3. a, sta si za izdelavo projektne naloge izbrali temo barvanje tkanin. Zadali sta si cilj, da boste z naravnimi barvili obarvali bombažne krpe in preučevali vpliv pranja in vremenskih dejavnikov na intenzivnost barve. Preučiti sta želeli tudi vpliv uporabe dveh različnih utrjevalcev (kuhinjska sol in alkoholni kis) na obarvanost bombažnih krpic.

Za eksperimentalno delo sta narezali 36 bombažnih krpic enakih velikosti. Dve tretjini krpic sta eno uro kuhali v utrjevalcu (eno tretjino krpic v alkoholnem kislu, drugo tretjino pa v slani vodi). Bombažne krpic sta nato pobarvali z naravnimi barvili rdečega zelja, maslene buče, kurkume in lupin orehov. Eno tretjino različno pobarvanih krpic (od tega je bila ena tretjina krpic utrjena z alkoholnim kisom, druga tretjina s soljo, tretja tretjina krpic pa je bila brez utrjevalca) sta vzeli kot standard za primerjavo barv. Drugo tretjino krpic sta ročno oprali pod toplo vodo s pralnim sredstvom za barvna oblačila. Tretjo tretjino krpic pa sta na zunanji terasi za štiri dni izpostavili soncu, mrazu in megli. Rezultati so se pokazali že po prvem dnevu na soncu, saj so barve skoraj vseh krpic zbledele. Avtorica slik je Neža Bregar.

Krpic in utrjevalca

Viri naravnih barvil

Ročno pranje krpic

Vpliv vremenskih dejavnikov

Rezultat sta predstavili v obliki plakata, ki ga je izdelala Neža Bregar. S plakata je razvidno, da utrjevalca nista vplivala na intenzivnost barve bombažnih krpic v primerjavi z ročnim pranjem ali vremenskimi vplivi. Ugotovili sta, da je barvilo iz orehovih lupin v primerjavi z ostalimi uporabljenimi naravnimi barvili najbolj obstojno.

Plakat Barvanje tkanin z naravnimi barvili (avtorica: Neža Bregar)

Čeprav so morali dijaki doma individualno izvesti eksperimentalni del, so uspeli izdelati oziroma zbrati zanimive izdelke oziroma rezultate. Projektne naloge so izdelovali s področja kemije, biologije in fizike. Vse pohvale veljajo tudi vsem ostalim dijakom, ki so med šolanjem na daljavo pri izbirnem predmetu naravoslovje uspeli izdelati odlične projektne naloge.

Mojca Konda

Dnevnik v karanteni

petek, 1. 5. 2020

1. maj - praznik dela

Dragi dnevniče,

danes je 1. maj. Prvi maj, kaj je to? Rekli so mi, da ga praznujemo kot praznik dela. Stara sem 15 let in nič ne delam. Iz čudnih razlogov so se moji možgani odločili, da se bodo spominjali mojega začetka. 15 let imam! Če bi me kdaj prej vprašali, bi rekla, da je pri teh letih oseba že odrasla. Zdaj, ko sem sama v tem položaju, vidim, da sem še vedno majhna. Mislim, da za življenje še nisem pripravljena. Na nič nisem pripravljena, a čutim, da bi lahko veliko naredila, vendar me je strah. Česa me je strah? Ne vem, na to vprašanje nimam odgovora.

Hej, minilo je že dobrih 15 let, pa se jih niti polovice ne spominjam, spomnim se le nekaterih drobcov. Moja resničnost se začne pri 10. letih, od tedaj dalje se spomnim vsega. Mogoče sem premlada, a vendar mislim, da sem veliko doživela, naredila veliko napak, se iz tega tudi kaj naučila. Med drugim vem, da je vsak konec nov začetek. In res je. Sami se lahko odločimo, kakšen bo konec in kakšen bo začetek. Izvedela sem tudi, da je bolje odpustiti. Vedno dajte novo priložnost, saj si vsi zaslužimo nov začetek. Začetek? Vedno je težak, kot da bi dobili test in bi ga morali rešili, zato moramo biti močni. Toda vsak od nas dobi konec, kot si ga zasluži, kot sladico po koncu kosila. Če jeste vse in veliko, nimate prostora za sladko. Če pa jeste zmerno, potem boste na koncu imeli sladkarije. Smešno je, kako sem prišla od 1. maja do sladkarij. Predvidevam, da imamo vsi lep 1. maj, čeprav smo v karanteni.

sobota, 2. 5. 2020

O karanteni, sebi in ljudeh

Dragi dnevniče,

predolgo je minilo od začetka karantene. Dnevi so dolgočasni in dolgi. Iskreno, zdaj se je zaradi počitnic poslabšalo. Če bi me vprašali, ali bi šla raje v šolo ali ostala doma, bi brez pomisleka izbrala šolo. Ne morem pa reči, da karantena nima dobrih strani. Vsak dan lahko gledam filme in serije, ki sem jih nameravala že prej gledati. Končno sem šla pogledat okolje, v katerem živim; zdaj poznam vsako podrobnost. To prej ni bilo mogoče, ko sem hodila v šolo, saj je bil moj edini odnos avtobusna postaja-šola-hiša in obratno. Obžalujem, da sem kupila nekaj novih oblek, ki jih zdaj ne morem nositi. Kar se ljudi tiče, vidim samo sestro in starše. Vsi se tako dolgočasijo, da je neznosno biti v karanteni. Res pa je karantena potrebna, čeprav ni moja največja želja. Toda eno je želja, drugo pa možnost. Najbolj me skrbi, kaj se bo zgodilo z našim življenjem po karanteni. Karantena je najlažji del! Zagotovo ne bo tako kot prej. Nisem optimist, nikoli nisem bila, vedno sem razmišljala realistično. Občudujem ljudi, ki ostajajo optimistični glede te situacije. Zelo rada bi, da ta koronavirus odide ... Poleti sem se nameravala odpraviti domov. Zdaj mislim, da to ne bo mogoče. Najtežje bo, ko bo

treba povedati starim staršem in prijateljem, ki čakajo in sprašujejo dobesedno vsak dan, kdaj bomo prišli. Zelo rada bi bila vse poletje s starimi starši, tetami, prijatelji v Nišu. Tudi na morje bi rada šla, uživala ... Moja najboljša prijateljca se imenujeta Sara in Djordje, ki se ne poznata, in to bi bilo poletje, da ju spoznam in smo skupaj. Upam, da bom vse to lahko izpolnila. Če pa ne, še vedno obstajajo telefoni ...

nedelja, 3. 5. 2020

Različne odločitve in ljudje

Draga dnevniče,

rada gledam Super talent. Tu je priložnost, da vidim različne talente in ljudi. Nekateri so manj nadarjeni, nekateri bolj, nekateri pa so tako nadarjeni, da bi jih lahko poslušala ure, dneve ... Neverjetno je, koliko stvari lahko vidite. Prepričana sem, da se sprašujete, zakaj zdaj pišem o super talentu. Tako kot sem jedla palačinke in gledala Super talente s svojimi starši, sem imela priložnost videti moške s šminko, ki plešejo, dekleta, ki prikazujejo nogometno znanje, otroke, ki trenirajo čarovništvo in številne druge točke. Težava je nastala, ko je moj oče rekel, da so določene stvari samo za moške, nekatere pa samo za ženske. Mislim, da to ne drži. Vsak od nas lahko s svojim življenjem počne, kar hoče. Všeč mi je bil vsak spot. Vsak od njih je bil drugačen in me je vsaj za trenutek uvedel v posameznikov svet. Rada imam ljudi; niso čudni, ne bi jih smeli ceniti samo zato, ker ne počnejo tega, kar počnejo vsi, posebni so. Mimogrede, na Balkanu ali v Evropi smo iz Amerike sprejeli toliko slabih stvari, pa teh različnih poklicev ne moremo sprejeti! Preprosto, tukaj ljudje radi cenijo vse, kar jim ni znano. Vedno sem dajala priložnost drugim ljudem, ki živijo svoje življenje in dajejo vtis močne osebe. Od nekdanj mi je bilo zanimivo videti nekaj, česar doslej še nisem imela priložnosti. Ne razumem potrebe, da ljudje diskriminirajo druge zaradi njihove usmerjenosti, poklica, oblačenja ali naglasa. Dolgočasni so mi omejeni ljudje, ki vidijo samo tisto, kar so navajeni, in ki ne sprejemajo dejstva, da nismo več v srednjem veku. Kaj bi rekla drugačnemu človeku? Če vam je všeč to, kar počnete, nadaljujte. Le oblecite se, kakor vam je všeč, zaplešite, noro uživajte, fotografirajte se, pojte ... Bodite odločni, življenje je prekratko, da bi upoštevali neumne komentarje omejenih ljudi. Ko se bo življenje končalo, boste vedeli, da je imelo smisel. Delajte, kar imate radi. Prepričana sem, da je na Zemlji še veliko ljudi, ki bodo razumeli, kdo te ima rad. Nikoli ne obupaj. Nikoli ne bom razumela, zakaj morajo ljudje pokvariti drugemu srečo. Vsi imamo pravico do lepega življenja!

Jovana Dejanović

Lektorirala: Breda Kramar

Učenje in spanje

Učenje je trn v peti dijakov, s katerim se spopadamo prav vsi. Zaradi karantene za zajezitev virusa covid-19 pa je postalo nekoliko drugačno. Za samostojno učenje imamo več časa, saj smo ves čas doma in posledično prihranimo čas za prevoz v šolo in domov. Zato so ocene večinoma dosti boljše, kot bi bile v šoli, seveda pa se kdaj pa kdaj zgodi kakšen slab dan in dobimo malo slabšo oceno. Glede razlage snovi pa je druga zgodba. Res je, da se vsi profesorice in profesorji trudijo razložiti snov, kolikor se da kakovostno, vendar vseeno manjka tisto sporazumevanje, ki smo ga bili vajeni vsa leta pred temi dogodki.

Sedaj lahko spimo tudi kakšno uro dlje, sploh tiste dni, ko prvo uro nimamo videokonferenc. Seveda je spanec ključnega pomena za zdravo življenje, sploh dijakov, ki so zaradi šole pod stresom. Zgodi pa se nam včasih, da nas profesorji zjutraj presenetijo z videokonferenco ob 8. uri, mi pa še mirno spimo in dobimo neopravičeno uro. Vendar se da tisto uro med dnevom nadoknaditi, še posebej, če je nagrada dodatna ura spanja. Iz lastnih izkušenj lahko povem, da mi vsaj glede spanja veliko bolj ustreza šolanje na daljavo. Prav tako je spanje naš zaveznik pri premagovanju okužb, saj v primeru bolezni imunskega sistema potrebujemo počitek ter spanje. Ne morem pa zapisati, da mi tole šolanje na daljavo ustreza glede česar koli drugega.

Jan Kušar

Kakovostno preživljanje časa v koronakrizi

Zadnjih nekaj tednov spet preživljamo doma. Večini se verjetno zdi, da je vsak dan enak prejšnjemu. Zato je v tem času še toliko pomembneje, da najdemo nekaj, kar nas veseli, nekaj, pri čemer se lahko sprostimo po končanih šolskih obveznostih.

Jaz sem se že med prvo karanteno začela ukvarjati s peko sladice. Čeprav so bili začetki malo slabši, je vsaka sladica boljša. Znan pregovor pravi, da se počasi daleč pride, in s tem se popolnoma strinjam. V nekaj mesecih sem svoje kuharske sposobnosti razvila do te mere, da sem počasi začela razvijati tudi svoje recepte.

Odločila sem se, da vam v nadaljevanju zaupam sladico Oreo Cheesecake, ki jo moji prijatelji obožujejo, hkrati pa je tudi enostavna za pripravo.

- 0,5 l sladke smetane
- 500 g sira mascarpone
- 2 žlici sladkorja v prahu
- 48 piškotov Oreo (35+5+8)
- 8 žlic masla

1. Vzamemo 35 piškotov in jih dobro zmeljemo (vključno s kremo). Medtem stopimo maslo in stepemo sladko smetano, ki smo ji dodali 2 žlici sladkorja v prahu.
2. Nato zmletim piškotom prilijemo stopljeno maslo in zmes dobro premešamo. Dobro stepeni sladki smetani počasi primešamo mascarpone in 5 zdrobljenih piškotov.
3. V namenski okvir za torte enakomerno razporedimo zmes piškotov in masla, nato pa še kremo iz sladke smetane in ostalih sestavin.
4. Cheesecake pustimo v hladilniku približno 3 ure. Ko ga vzamemo iz hladilnika, lahko (po želji) na vrh dodamo 8 piškotov za dekoracijo.

Ema Adamlje

Biti človek z veliko začetnico

Koliko ljudi dejansko ve, kaj to pomeni? Pa ne mislim tako, da znaš razložiti pojem frazema, ampak da ga tudi živiš. Situacija, v kateri smo se znašli čisto vsi, nas bo spremenila za vedno. Vsakega posebej. Teh dvanajst mesecev leta 2020 nas bo zaznamovalo za vse življenje in strašljivo se mi zdi, kako se iz tega nismo naučili popolnoma nič.

Ko je meseca marca vse začelo delovati nekam čudno in so nam za mesec dni zaprli čisto vse, smo si govorili oziroma se tolažili, češ da bo epidemija pa le imela eno dobro stran – to, da se naučimo strpnosti, medsebojnega spoštovanja, da se bomo vsi malo ustavili in se vprašali, kdo smo, kje smo, zakaj in kaj smo, to, da se bomo končno naučili ne zapravljati za nepotrebne stvari in začeli ceniti tudi najmanjše.

Mogoče je to prepričanje trajalo do poletja, dlje definitivno ne. Vsak dan smo poslušali o družinskih krizah, o nasilju in podobne reči. Zmotno smo mislili, da nam bo korona pomagala znova vzpostaviti pristne medčloveške vezi, ki temeljijo na iskrenosti in prijateljstvu.

Ker pa se vedno najdejo izjeme, so se tudi v tem času našli junaki, ki so vladnim ukrepom na veliko nasprotovali in se jih tudi niso držali. Nekateri imajo trdne argumente, drugi nasprotujejo samo zato, ker ne podpirajo Janševe vlade. Tudi meni niso pri srcu Janševe odločitve o vsem, vendar pri tem sploh ne gre zanj. Gre za skrb do sočloveka. Nedolžni ljudje umirajo, v teh dneh se soočamo celo z rekordnimi številkami smrti – in to samo zato, ker se omenjeni posebneži ne držijo navodil in to pokaže samo eno – da so egoisti.

Težko je ohraniti optimizem in dobro voljo, vendar se moramo vsi potruditi po svojih najboljših močeh, da bo kmalu prišel tisti boljši jutri. Tako bo tudi svet lepši in prijetnejši.

Urška Strahinič

Ohranjanje optimizma

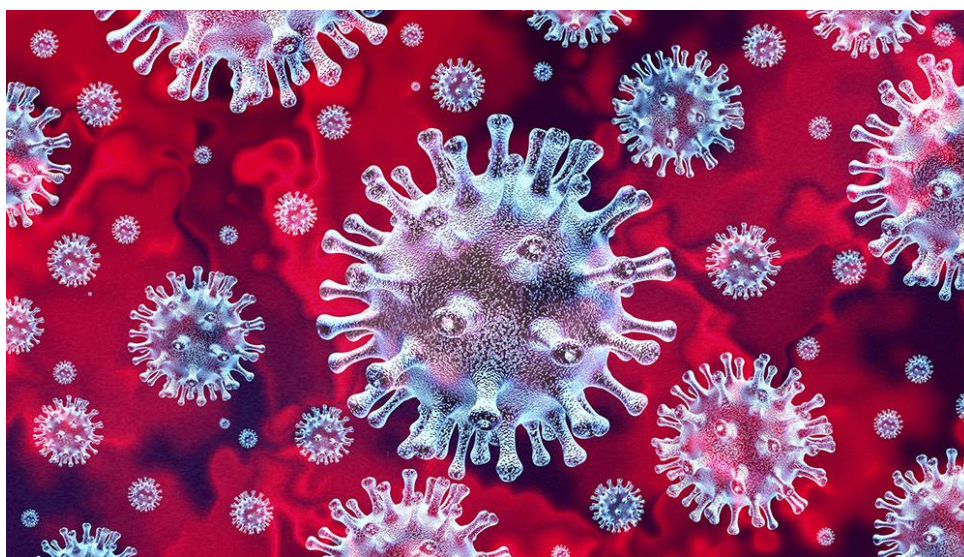
Na začetku tega šolskega leta, ko smo mislili, da so se razmere, ki jih je povzročila spomladanska epidemija, že umirile, je bila Slovenija postavljena pred novo preizkušnjo na vseh področjih. Ena od njih je tudi šola in s tem nova rutina in navade, ki so sedaj postale že del našega vsakdana. S šolanjem na daljavo smo se morali sprijazniti že marca, zato, vsaj jaz, nisem imela večjih težav.

Zavedam se, da nimamo vsi enakih možnosti za delo od doma, zato moramo biti že s tem, kar imamo, zelo zadovoljni. Zdi se mi pomembno, da v tem času, ko skoraj pol dneva presedim za računalnikom, ne pozabim na gibanje in na čas, ko se »odklopim« od šole, ali pa za to izkoristim čas ob koncu tedna.

Najraje se odpravim v gozd, na sprehod, kjer se sprostim na svežem zraku. Rada tudi pogledam del serije, preberem kakšno knjigo, poslušam glasbo ali pa pokličem družinske člane in prijatelje, s katerimi se trenutno ne moremo videvati zaradi nastale situacije. Menim, da bi si vsak moral vzeti vsaj nekaj časa dnevno, da se posveti tudi vsem dejavnostim, ki jih rad počne.

Glavno je, da v tej situaciji, šolanju na daljavo, poiščemo tudi nekaj dobrih, pozitivnih stvari, ki smo se jih medtem naučili in se jih še vedno učimo. Pomembno je, da ostanemo potrpežljivi, sočutni drug do drugega in razumevajoči, saj takih razmer ni predvidel nihče. Samo z našim vedenjem in odnosom lahko uspešno prebrodimo tudi to, zelo nepredvidljive situacijo, saj ne vemo, kdaj lahko še kaj pričakujemo.

Ana Kavšek

SVET

*Lepo je živet',
a včasih, ko gledam ta svet,
se vprašam, če je vredno živet',
med ljudmi, ki ne poznajo lepih besed.*

*Lepe misli in dejanja
za nas ne smejo biti le nepoznana stanja,
dajmo jim čas,
da stopijo iz nas.*

*Svet je velik, lep in pisan,
z vsakim od nas porisan,
vsak od nas ga bogati
s svojimi lepimi dejanji in mislimi.*

*Na svetu je na milijone ljudi,
vsak svojim vrednotam sledi,
vrednota vseh pa naj bo,
da skupaj stopimo, ko je težko.*

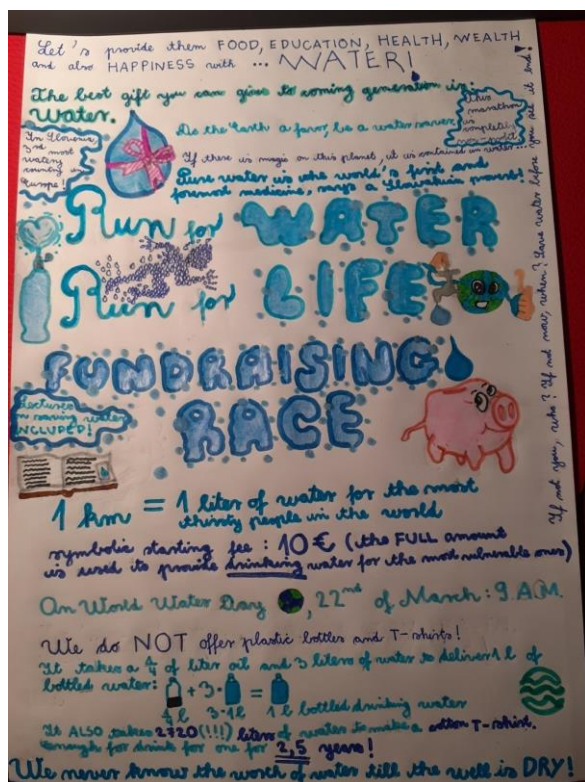
Trina Bizjak

Pred prazniki

Pa smo spet tam. Do letošnjega leta smo bili sveto zacementirano prepričani v vsemogočnega Homo sapiensa. Da on drži vse vajeti v svojih aplikacijah, da se lahko povzpne nad naravo in vanjo posega v slogu ekspanzivnih osvajalnih pohodov, to ob tem utemeljuje z bolj ali manj prepričljivim zagovarjanjem gospodarske rasti in lažnosti podnebnih sprememb (tropski deževni gozd za kanček ne zanima ta ali oni BDP) in se na splošno tegobe, ki so mučile in tarejo vsa druga bitja (za zdaj še) modrega planeta, odpiše kot stvar bridke muzejske preteklosti in Boccaccievih novel pa držav tretjega sveta (ki so za nas à priori seveda drug svet, kaj pa tisto tam mene daleč zadeva, pardon, seveda, ko se zaplete glede afriških rudnikov za naše elektronske igračke, tekstilne tovarne v Bangladešu ali čilskih plantaž avokada ter trenutno najbolj *in* sadeža Instagram, za te še poprejšnje tehnikalijske skačemo v zrak v imenu *medsebojnega partnerstva* in *sodelovanja* in, če ne gre drugače, pa po liniji najmanjšega odpora sledi prižig že tako segrete netilne vrvice novemu spopadu *tam spodaj*). Nakar, khm, čakajte malo, smo prav razumeli, se pač dogodi, da se antigen CoV-2 volens nolens veže na receptor pretežno pljučnih celic ACE2. Streznitev – pojavi se nanomašina, po definiciji niti ne vredna poimenovanja organizem, zmožna pokončati 30 000 000 000 000-celičnega človeka, kaj malo se ozirajoč, ali je črn, bel ali rumen, po slovensko levi ali desni. Vsaj delu populacije je morda vendarle postalo jasno, da očitno biološko nismo kaj več od še ene od tisočerih vrst planeta. Iskreno se opravičujem za uvod z nadležno tematiko infekcij, ki jo pač letos uporabimo, ko nam ne pride na misel nič pametnejšega.

Pa smo spet tam torej. Nastopil bo – ali po trgovskih kampanjah sodeč, je že davno, saj vsiljeno agresijo oglaševalske politike poslušamo – reci in piši – od jesenskega enakonočja dalje, in brez skrbi, novoletna dekoracija vegetira, od recimo temu konca junija ter ima potemtakem v skladiščih že dolgo Božičkovo brado – čas v e s e l e g a d e c e m b r a. Pustimo ob strani, da je statistično ravno v decembru incidenca samomorov največja. Quo vadis, narod? Vse poti vodijo v BTC, jasno. Ni presenetljivo in ne potrebujemo doktorata iz ekonomije, da razumemo, da je bistveno bolj dobičkonosno zgraditi še eno nakupovalno središče kot pa obnoviti igrišče, splošno knjižnico ali investirati v zdravstvo za ponos države, samoumevno je namreč že, da več profita prinese potrošnik, ki soboto dopoldne nameni »šoppingu« (»središče športa in zabave!!!«), medtem ko je obiskati park s tega vidika razmeroma nezaželeno. Saj nihče ne ve natančno, čigava domislica je črni petek, vemo le, da ga domiselno raztegnejo na črni vikend in črni teden, omeniti velja še, da jih je sumljivo veliko. No, najbrž moramo priznati, da nakupovanje oslabi občutek za čas. Kajti vsako leto spet in ponovno ter zopet in znova bomo cekine vložili v praholovilce, to bi bilo še sprejemljivo, a kaj, ko večina v bližnji prihodnosti postane odvržena smet, ki sistematično razjeda obubožan ekosistem kot slavna priča naprednosti Zahoda, vse z namenom, da bomo o g r e l i s r c e i n p o d a r i l i t o p l i n o svojim najbližjim. Škoda je le, da implicitno zagotavljana večna blaženost nikoli ne pride, v meni in med mano in svetom zeva vse večja praznina. Rešitev je gotovo, da pri priči vržem stran majico, ki sem si jo tako želela in si seveda v *iskanju svoje osebnosti* kupim novo, ki je prejšnji neverjetno podobna, vedoč, da jo je po vsej verjetnosti v Kambodži sešila deklica, dvakrat mlajša od mene.

Otročje preprosto je dojeti, da se na omejenem planetu kratko malo ne moremo in ne smemo širiti neomejeno.

Zoja Peteh

Saj ne, da vse skupaj kaj šteje, pa čeprav svojim otrokom kradem prihodnost, jim kradem čisto vodo, toliko neonesnažen zrak, da ravno ne bi omahnili v smrt zaradi dihalnih obolenj, eno normalno zimo s snegom in priložnost, da bi v svojem življenju enkrat videli, na primer sumatranskega nosoroga. Zelo jih imam rad, pa še toliko bolj vnuke, ki bodo prevzeli Zemljo, popolnoma neprimerno za zdravo in varno bivanje. Navdušuje me misel na zgodovinske učbenike, v katerih našo dobo poimenujejo naftna, v katerih imajo čisto svoje poglavje (danes še) sodobno suženjstvo v modni, plantažni in rudarski industriji, kjer posebej poudarijo, da so visoko literaturo nonšalantno zamenjali logotipi blagovnih znamk in izraža za vsa možna počutja tega sveta nekaj ducatov emodžijev. In veste, res imam rad svoj naraščaj. Kot del svetovne elite na čelu, ki ima moč preko uradno izvoljenih organov oblasti, kot lastnik multinacionalk za podmladek lepo skrbim. Poglejte vse te najnovejše naprave iz bolivijskega litija, tamkajšnji domačini kaplje dežja niso videli že leta. Vse to je posledica naših poslov, zares mora biti mladina moje krvi srečna, ogromno potujemo z letalom na drug konec sveta, odmislimo, da je ta čas posvečen mojemu najdražjemu pametnemu telefonu, ki je celo inteligentnejši od mene, si morete misliti, in še navkljub temu, da si vselej, ko pridejo iz šole, izmišljujem izgovore s katerim novim profitabilnim projektom sem tokrat okupiran in zakaj absolutno nimam časa za ukvarjanje z njimi. Kar vem, je, da mi ostaja 10 let življenja po zaslugi dveh zajtrkov; pred standardnim enega predstavlja prgišče tabletk: tista roza je za pritisk, ona bela okrogla so Helexi, tale zadevščina pomaga proti krvnim strdkom, največja podolgovata znižuje krvni sladkor. Mercedese itak menjam kot spodnje perilo in nikoli se ne vprašam, ali ni civilizacijski absurd zavijati piškote v 3 različne embalaže naenkrat, od tega sta dva ovoja plastična. Ponavljam, zanamcem želim samo najboljše.

Ko brez miru okrog divjam, prijatliji prašajo me, kam? (Skrbi me samo, da *oblak neba* v smogu več ne bo ravno viden in bo *val morja* bolj neka množina mikroplastike, op. p.). V vse pore prežemajoča potrošniška družba se v svoji veličini najbolj napadalno manifestira ravno v božično-novoletnem času. Kot rečeno, je peščica najvplivnejših megamilijarderjev blazno uspešna v ustvarjanju iluzije prednovoletnega rajanja, večni utvari, da bo naše življenje končno lepše z novim materialnim

objektom, da sta Instagram in Twitter tista (edina) prava hrama znanja tega sveta, pa da znanosti in akademikom niti slučajno več ne gre zaupati, globalno segrevanje je nasploh zarota, tako da z medmrežjem in zasebnimi družbenimi omrežji po novem spet lahko manipulira z informacijami in potvarja resnico. Ostane le zmeden posameznik, tak posameznik je nestabilen posameznik, nestabilen posameznik je nesrečen posameznik in končno, ta nesrečnež postane sijajen potrošnik! V večnem iskanju nekega izgubljenega užitka si prideluje večjo in večjo frustracijo. Sistem torej hrani samega sebe in začaran krog je sklenjen. Čudimo se lahko, kako jim uspe v naša srca utrditi idejo, da so decembra srečni vsi, le jaz sam ne, in bridko se nasmehnemo, da vsakega od tistih drugih skrbi identična misel, potem pa igramo popolna življenja. Saj morda vse skupaj s samodestruktivnimi obredi in (statusnimi) simboli po svoje meji na kakšen religiozni kult. Tako subtilno učinkoviti so recimo v snovanju vere družbe, zasvojene z »instantnim«. Če kdo še ni opazil, dodobra smo že zabredli v rod nujnosti. Zato izumljamo polento, kuhano v tridesetih sekundah, 6 milijard zadetkov v iskalniku v pol sekunde, uničevalne shujševalne diete, šokantno luknjo med stegni v sedmih dneh, hitro hrano, pravcate računalnike v žepu, kampanjsko učenje in tako naprej in tako nazaj. Vzgojili so nepotrpežljivega, »takoj!« človeka, da bo le impulziven. Pogled v zgodovino: v 18. stoletju so se dekleta delila na tiste, ki so si plašč lahko kupila, in druga, ki so se bila prisiljena zadovoljiti s šali in ogrinjali. Danes sam nakup več ni vprašanje, odločamo pa se za kroj, za enega izmed 200 razpoložljivih odtenkov in še zlasti za znano nalepko na njem. Ampak ko si nekaj izberem, se s tem paradoksalno odrečem drugemu ... Tega se trgovci še presneto dobro zavedajo in skratka s podtalno strategijo razpihovanja tesnobe ob tiraniji izbire, premišljevanju, kaj si bodo mislili drugi, zanikanju, pa hkratnem iskanju imidža, sodbi o lastnem telesu in značaju, občutkov krivde in obžalovanja nad prazno denarnico producirajo kronično nezadovoljnega potrošnika, ki troši, troši in troši ... Dokler ne iztroši samega sebe. V mislih nimam samo rdečih števil na kreditni kartici. Je srečen? Veste, v resnici je prikrit blagoslov ne dobiti vsega, kar si želiš.

December je zahteven mesec. Noben drug ne prinaša toliko stisk. Najhuje je, da se venomer zdi, kot da smo sami kot privesek prikrajšani za ves božanski užitek hedonizma, gurmanskih doživetij, eksotičnih potovanj, omamljajočega vzdušja imenitnosti ob mizi, ki se šibi pod bogatimi darili, v dragih hišah in družini, ki se nikoli ne prepira, kjer ni zamer, finančnih težav, bolezni, kjer odtujenost ne obstaja, družini z otroki, ki briljirajo v šoli in obšolskih dejavnostih, kjer razočaranja ne poznajo, družini, v kateri nihče ne trpi zaradi izgubljenih sanj ... Blišč in beda v najpopolnejšem pomenu besede. V resnici je ljudem težko. Letos nemara še toliko bolj. Marsikdo obžaluje preteklo leto, negotovost pa tako ali tako prežema skoraj vse. Nemalo jih je osamljenih. Bridkost v darilnem ovoju. Nekateri so ostali brez toplega obroka. Ropar v Božičkovi preobleki. Drugi se počutijo krive, ker si daril ne morejo privoščiti. Smrdljiva luža v soju novoletnih lučk. Obstajajo otroci, ki jih je strah vstopiti v stavbo, ki naj bi bila dom. Prisiljeno smejanje. Posamezniki so v sobi sami z rezilom in zavihanimi rokavi. Kičasta glasba preglasi jok. Drugi ne zmore bremena vabeče steklenice. Zastrupljen božični puran. Veliko jih je izgubilo bližnjega. Ognjemet pogube. Kakšen pa »zgolj« čuti samo še večjo praznino, ker ne doživlja te domnevno bombastične evforije.

»Naj se iz veselja vidi gmote toplogrednih emisij v obliki kokoške; da se na daleč opazi, Slovenija – bogata in razvita država!« Vsako leto spet in ponovno in zopet in znova ljudska masa zdrvi ter doda vodo na mlin celoletnemu stalnemu menjavanju dobrin, pa vsakič preostane samo ista topa otopelost. Stopimo skupaj (v tem trenutku z distanco!). Nenazadnje, kdor ima ob smrti največ igrač ... še vedno umre. Človek je vendar enkratno bitje: pritrjuje milijarde tranzistorjev na silicijev mikročip v velikosti nohta, zliwa vodikova jedra, okvarjen gen lahko poišče in zamenja z novim. Sledi – vso svobodo imamo preoblikovati razdiralni status quo. Napišimo voščilnico, posadimo drevo,

očistimo sosesko, pristopimo k najbolj osamljeni duši daleč naokoli, pokličimo stare starše, za spremembo opravimo več, kot se od nas pričakuje. Umirimo se. Upam, da se nam je v iztekajočem letu izjasnilo, da je naprej pomembno zagotoviti zdravje in hrano (spomnimo se na letošnjo Nobelovo nagrado ...), vojaška obletavanja lahko počakajo. Še bolje bi jih bilo seveda prerasti. Saj ni mogoče reči drugega kot: Kaj je »fora«?

Potrošništvo je sodobno družbo povsem omrežilo, denar pa se vztrajno (predvsem na borzi) povzpenja onkraj ljudi samih. Če sem, kar imam ... in izgubim, kar imam ... kdo sploh sem? Še vedno gojim up, da je morda tale podivjana RNK darilo, za katero se še nismo odločili, kako bi jo uporabili. Včasih je požar edini, ki obnovi izčrpan gozd. Človeštvo je raslo, po pubertetniško preizkušalo meje nosilnosti okolja in izzivalo koherentno ravnovesje. Dovolj smo rastle, sedaj je čas, da odrastemo.

Zoja Peteh

Cona Obiska - cona nepojasnjenih dogodkov - Cona Korona

IZHODIŠČE

Po ZF-romanu bratov Strugacki Piknik na robu ceste je Andrej Tarkovski posnel naturalistično-poetičen ZF-film Stalker, Tomi Janežič pa čez 20 let na prelomu tisočletij režiral istoimensko avtorsko predstavo.

To so zgodbe o nenavadnih zunanjih in notranjih svetovih, o iskanju smisla in resnice, pravega bistva, ultimativnega etičnega principa, o izbiri in odločnosti, o akciji in reakciji, o premagovanju strahu, pa ne nazadnje tudi o volji do moči in večnem vračanju istega (principa).

KNJIGA

Predstavniki zunajzemeljske civilizacije so obiskali naš svet. Sam njihov obisk, posebej pa še predmeti**, ki so jih pustili na krajih svojih pristankov, v t. i. Conah, usodno vplivajo na življenja in mišljenja ljudi, posebno še tistih, ki si drznejo hoditi v cone, na življenja stalkerjev***. Pojavov zvenečih imen* v coni si človeštvo ne zna razložiti. Je cona predigra za stik človeka in neznane civilizacije ali pa samo smetišče, ki so ga neznani vesoljci po »pikniku na robu ceste« pustili ob svojem Obisku? (po knjigi)

[zóna](#) -e ž (ô) neprijeten občutek z drhtenjem zaradi močnega vznemirjenja, odpora, strahu: *nenadoma ga je obšla zona; ob teh besedah ga je spreletela mrzla zona (vir: fran.si)*

Cona je metafora za problemsko vozlišče sedanjosti, odgovor brez vprašanj, mesto preizpraševanj, kraj upanja in iskanja svobode, purgatorij – vice - prostor za človekovo etično očiščenje, ki pa Stalkerju pred Zlato kroglo spoznanja oz. pred Sobo (po filmu) vsevednosti, ki izpolnjuje vse človekove želje, ne ponudi raja. Je stalkerjeva (alias

Človekova) čustvena in miselna katarza evolucija ali postapokaliptični korak nazaj?
(prirejeno po prevajalcu D. Bajtu)

FILM

Citat: Vsekakor je vsa ta naša tehnologija, vsi ti plavži, kolesa in druge pogruntavščine, da bi manj delali in več žrli – to so samo bergle, proteze. Velika iluzija. Zgolj podobe absolutne resnice. Človeštvo pa obstaja zato, da ustvarja umetniška dela. V primerjavi z drugim človekovim delovanjem je to vsaj nesebično.

Soba v Coni izpolnjuje tistim, ki vanjo vstopijo, najbolj skrite želje. Zato si nihče ne upa narediti tega usodnega koraka. Je to strah pred samim sabo, pred samospoznavo? Pred sobo stalker in drugi obiskovalci raje v nedogled razmišljajo o smislu, etiki ipd.: »Pravična družba je ideologija, koncepcija. Nezavednega sočutja še nismo zmožni, sanjamo o nečem, dobimo pa čisto nekaj drugega.« Tudi zato ne vstopijo v sobo – zaradi možnega razočaranja.

Stalker se v filmu (po precej prirejenem scenariju glede na roman) ponižen vrne domov – k družini. Ni razočaran, saj »sobe nihče ne potrebuje«. Po vsaki bridki nesreči, zaradi katere je hodil v Cono, pride upanje in vsaj delna sreča: »Boljša je bridka sreča kot sivo življenje«. Torej najti smisel poleg Cone.

PARADOKS MOČI

Stalker: Naj se izpolni, kar je bilo zamišljeno. Naj se nasmejeta svojim vročim željam. Kajti tisto, čemur pravita vroča želja, ni duševna energija, ampak le trenje med dušo in vnanim svetom. Predvsem pa naj zaupata vase in postaneta nemočna, kakor otroci. Kajti nemoč je pomembna, moč pa brez pomena. Ko se človek rodi, je šibek in gibek, ko umre, je krepak in čvrst. Ko drevo raste, je nežno in gibko, ko pa je suho in trdno, umre. Trdnost in moč sta sopotnici smrti, gibkost in šibkost izražata svežost življenja. Zato tisto, kar je otrdelo, ne bo zmagalo (*Gledališki list predstave T. Janežiča, Stalker, Sečoveljske soline, julij 2000*).

ZVENEČI IZRAZI, SKRITI POMENI?

* Pasti in pojavi v coni: veščina žolca, komarja pleša, zajemač, črni kapniki, mesoreznica, vroči puh, hudičevo zelje, veseli privid, Zlata krogla, Soba ...

**Predmeti: ništrci, črne kaplje, zapestnice, baterije, akumulatorji, brenclji, zaplinjena ilovica, račja očesa, zveneči prtički, Zlata krogla ... - Predmeti, ki jih stalkerji tihotapijo iz Cone, prekupčujejo z njimi, ljudje in inštituti pa jih uporabljajo v različne namene (nakit; raziskovanje in znanstvena odkritja: gravikoncentrat, Pilmanov radiant, Schuhartova posoda ...).

***stalker = zalezovallec, lovec na divjad (ang.)

REFLEKSIJA

V kakšno cono je letos zašlo človeštvo? Iz znane cone relativnega udobja ali vsaj predvidljivega boja za vsakodnevni obstanek v neznano Cono covida-19, špansko gripo 21. stoletja. V cono zaskrbljenosti, nezaupanja, egoizma, utrujenosti, strahu; pa tudi altruizma, humanosti, dajanja in predajanja, upanja. Spozna(va)nja.

Cona Korona je prežela ustaljeni tok življenja, si podredila marsikaj in marsikoga. Ne vemo točno, od kod se napaja, od kod prihaja. Vsi upamo, da počasi le – odhaja. Ali pač ostaja, spoznana in obvladana. Z našo pomočjo in svojim, za človeštvo še ne povsem spoznanim notranjim nerazumljenim delovanjem.

Cona. Kraljuje nam, ki smo menda najbolj razvita bitja, upošteva svojo vladavino prava, za vse enako. Naredili bomo seveda vse, da se - upamo, da kljub blodnjavim kapitanom in mogoče vseeno v konvoju – vrnemo v svoj stari pristan. Do naslednjega viharja, do naslednjega napada malih nevidnih bitij, ki to menda celo niso.

Con pa je poleg koronske seveda še več. Nekatere se zdijo nepremagljive, nedoumljive, še bolj neznane. Prizadevajo nas na dolgi rok. Vztrajno in brez vesti. Večina se podreja manjšini, manjšina izrablja večino. Politično, družbeno, kulturno, naravno, lokalno, globalno.

Smo že doživeli streznitev, katarzo, spoznanje? Da ravnajmo do okolja, družbe, človeka s spoštovanjem in razumevanjem vsakega kamenčka v mozaiku, ki mu rečemo Zemlja? Je tu na mestu skepsa ali optimizem? Če je slednji podkrepjen z nesebičnimi dejanji – potem seveda – da.

Ne sprašujmo se, kdo in zakaj smo (Ali odgovor na to sploh obstaja?), raje se zavedajmo, kje in s kom/s čim živimo in kaj lahko storimo. Da ne bo CONA postala odgovor, za katerega ne bomo poznali vprašanj.

Igor Gruden

Milica Sekulić

A Utopian Society

Utopias are idealized visions of a perfect society. Do you think that in the future the entire human race could step together and fight for our own good? WE CAN BE THE CHANGE! WE NEED TO BE ABLE TO TELL OUR CHILDREN THAT WE DID NOT STAY SILENT!

When asked which qualities are most important for a good society, we must respond with:

1. PEACE: Peace is essential. Violence is one of the biggest threats to humanity. Our society cannot be perfect as long as war and violence are normalized and a part of our everyday life.
2. EQUALITY: There is only one human race! We need to fight for each other. Black lives matter, women rights are human rights, no human is illegal, love is love and kindness is everything. EQUALITY HURTS NO ONE.
3. HELPING THE ENVIRONMENT: We all live in natural ecosystems, and protecting your local environment is an important part of building a great society. Recycle plastics and try to use less plastic in general. Always make sure to throw recyclable materials in recycling bins rather than in trash cans. Eating less meat and dairy is also one way you may be able to help the environment. Globally, animal agriculture is responsible for more greenhouse gases than all the world's transportation systems combined. That is also one of the main reasons I decided to follow a vegetarian diet and try to avoid dairy products.

Through small acts of kindness and support in our individual lives, we can help make our society better. Try helping out people around you whenever opportunity comes. For example, help someone in need cross the street or offer a seat on a bus to a pregnant woman. We are not even close to our utopia, but let's start heading in the right direction. What does your perfect society look like?

Ema Cizerle

Naša skupina - Наша группа – predstavitev »ruske skupine«

Привет всем!

Это мы – 2. А и 2. Б.

*Мы все изучаем русский язык и
немного говорим по-русски.*

*На уроке мы читаем, пишем,
делаем устные и письменные
упражнения и говорим
по-русски. Наша учительница
проверяет домашние задания и
исправляет наши ошибки.
Мы хотим хорошо знать русский
язык.*

Sodobna ruska glasba za pokušino:

ФОГЕЛЬ - ПРИВЕТ ВСЕМ

<https://www.youtube.com/watch?v=y23AaAXS6E8>

Vpoklic v reprezentanco Severne Makedonije

Nogomet igram že vrsto let v Nogometnem klubu Grosuplje. Ko pa sem slišal, da bom vpoklican v reprezentanco Severne Makedonije, sem bil res zelo vesel. Malo me je tudi skrbelo, ali bom dobro igral, in želel sem, da ne bi naredil kakšne napake. Že prvi dan so me drugi igralci zelo dobro sprejeli in mi vsestransko pomagali. Moji soigralci sicer niso vsi iz Makedonije, saj prihajajo tudi iz Švice, Švedske, Nemčije in tudi Turčije. Imel sem se zelo dobro in odigral vrhunske tekme. Selektor ekipe je bil z mano zelo zadovoljen.

Zufer v prvi vrsti drugi z leve

Pred prvo tekmo sem imel nekaj treme, potem pa sem se sprostil in zelo dobro igral. Prvo tekmo sem začel in igral kar 78 minut. V drugi tekmi sem igral 12 minut. Nisem bil razočaran, ker sem v tem času svoje delo dobro opravil in sem bil zelo zadovoljen. Obe tekmi smo igrali s Črno goro. Prva tekma se je končala z rezultatom 1:1, druga tekma pa z rezultatom 0:1 za Črno goro.

Zufer v akciji

S tako uspešnim sodelovanjem v reprezentanci in svojo igro sem res zadovoljen in upam, da bom nogomet igral tudi kot član kakšne ekipe v Evropi in postal profesionalen nogometaš.

Tudi januarja imamo skupne priprave v Turčiji, kjer bomo igrali prijateljsko tekmo proti njihovi ekipi. Marca so kvalifikacije za evropsko prvenstvo, kjer igramo v skupini z Dansko, Češko in Albanijo.

Zufer Shaini

Šola in Trimo Trebnje vs. Covid-19

Sem Dominik Pekeč, dijak 1. d-oddelka Srednje šole Josipa Jurčiča, program ekonomski tehnik. Predstavil vam bom, kako preživljam svoj prosti čas med epidemijo koronavirusa v primerjavi z ostalimi sovrstniki nekoliko drugače.

Tudi jaz sem že zelo psihično izčrpan zaradi vseh težav, karanten in preostalih ukrepov, ki so posledica epidemije koronavirusa. Kljub temu sem strpen in ukrepe upoštevam, saj si želim, da se čim prej vrnemo v prejšnjo realnost.

Od leta 2018 delujem v RK Trimo Trebnje. Letos vodim klubski PR in marketing, prav tako delujem v strokovnem štabu članske ekipe. Ta se nahaja med najboljšimi slovenskimi roketnimi klubi in letos nastopa tudi v skupinskem delu EHF-lige, to tekmovanje je po kakovosti drugo najmočnejše na stari celini.

Prav zaradi tega, ker ima skupinski del EHF-lige 10 tekem, ki so na sporedu le ob torkih zvečer, sem precej odsoten od pouka, a vseeno celotno snov z dobrim načrtom usvojiti. Prav to mi omogoča tudi poseben status za opravičevanje izostankov pri pouku.

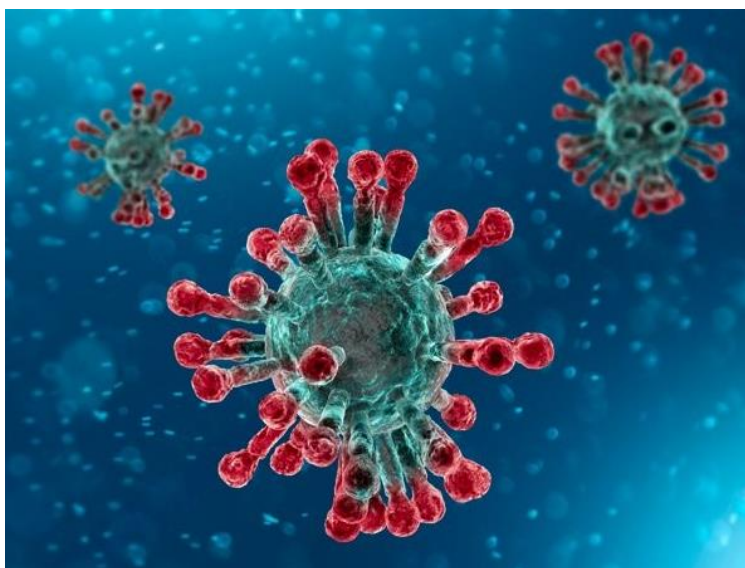

Nalog, ki jih v klubu opravljam, je zares ogromno. Skrbim za vsa socialna omrežja, spletno stran, pripravljam objave, fotografiram, skrbim za stike z mediji, načrtujem nekatere odločitve v povezavi z marketingom, skrbim za nemoteno delovanje vseh prenosov tekem v živo, prav tako pa je moja naloga čim bolj polna dvorana na vsaki tekmi. To je trenutno zaradi številnih ukrepov v povezavi s koronavirusom zelo težko izvedljivo.

Šolanje na daljavo mi zelo ustreza, saj hitreje opravi vse šolske obveznosti v dopoldanskih urah, prav tako pa lahko popoldne namenim več časa za klubske aktivnosti. Za konec bi želel sporočiti, naj vsi ljudje počnejo tisto, kar imajo radi, se izobražujejo za želen poklic in živijo sproščeno ter v aktualnih razmerah predvsem upoštevajo zdravstvene ukrepe, saj le tako lahko skupaj zavezimo širjenje covid-19.

Dominik Pekeč

Branje, poslušanje, gledanje

V časih, ko smo veliko doma za štirimi stenami, se prileže kakšna dobra glasba, zanimiva knjiga ali film – sploh kaj takega, kar nas spravi v neko drugačno, mogoče vedrejšo razpoloženje, nam ponudi neko novo doživetje, odstre drugačen svet, npr. umetnosti, a tudi zabave ali vsaj ugodja. Za nekaj časa nas odnese v nove zgodbe, zvoke, podobe, ki nas napolnijo, navdajo z novo energijo in doživljanjem še neznanih izpovedovanj in estetike ali pač skritih pomenov, ki jih radovedni odkrijemo sami ali se nam razkrivajo spontano, sami od sebe. Dovoliti si moramo le, da vse te spodbude in namige opazimo in se jim željno predamo. Vidimo, slišimo, doživimo in ob tem rastemo. Že Voltaire je v Kandidu zapisal: *Il faut cultiver notre jardin!*

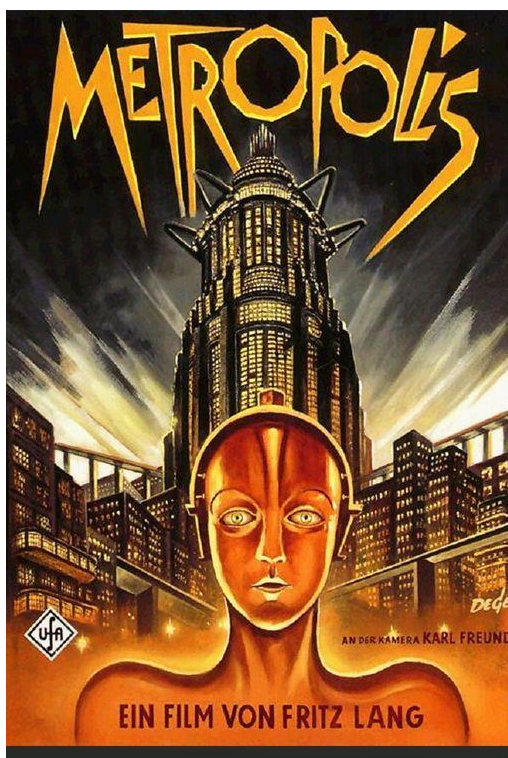
Tako novejšo kot klasično glasbo in literaturo poznate, zato namig le za nekaj srednje »zrelih« in mogoče že malo pozabljenih ali po krivem prezrtih primerkov od 70. let dalje:

- tuje skupine: Velvet Underground, The Beatles, Led Zeppelin, Doors, Pink Floyd, Motorhead, Clash, DAF, Ramones, Les negresses vertes, Specials, Madness, Bad Manners, Motorhead, Stranglers, Queen, Clash, Siouxsie and the Banshees.
- Slovenija: Bele vrane, Kameleoni, Mladi levi, Buldožer, Pankrti, Martin Krpan, Lublanski psi, Lačni Franc, Skakafci, Kuzle, Otroci socializma, Slovenija truplo, Miladojka Youneed, Niet, Orlek, Leeloojamis, Mi2, Zgrešeni primeri, Lumberjack.
- ex Yu: Bijelo dugme, Zabranjeno pušenje, Idoli, Električni orgazam, Šarlo akrobata, Katarina II., Disciplina kičme, Partibrejkers, Azra, Film, Paraf, Prljavo kazalište, Leb i sol, Rambo Amadeus, Riblja čorba, Psihomodo pop, Mizar, Haustor, Jinx.
- tuja novejša 'klasična' literatura: Mario Puzo, Boter; Umberto Eco, Ime rože; Gabriel García Márquez, Sto let samote; Patrick Süskind, Parfum; Frédéric Beigbeder, Windows on the World in 2999 SIT; Milan Kundera, Neznosna lahkost bivanja; Renato Baretić, 8. poverjenik; Igor Štiks, Elijev stol; Alessandro Baricco, Mr. Gwyn.

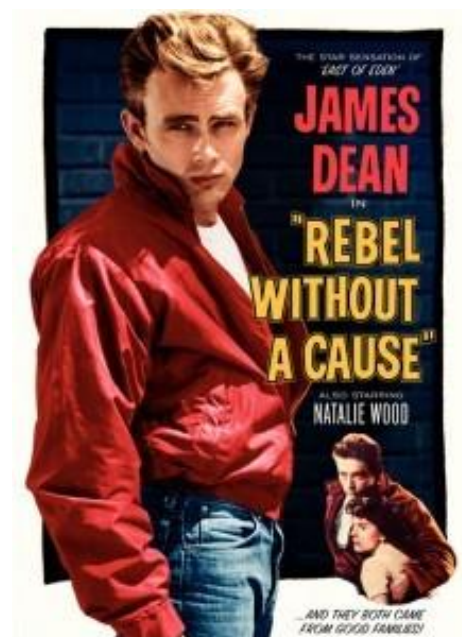
Od mlajših slovenskih piscev pa postajajo nepogrešljivi: Tomo Podstenšek, Goran Vojnović, Mojca Kumerdej, Avgust Demšar, Agata Tomažič, Ana Schnabl, Tina Vrščaj, Gabriela Babnik.

In zdaj k filmom, ki nas prebudijo na čisto poseben način. Res jih je priporočenih malo več, mogoče niso vsi lahko dosegljivi, najbrž tudi niso vsi za vse ali ob pravem času, so pa večni.

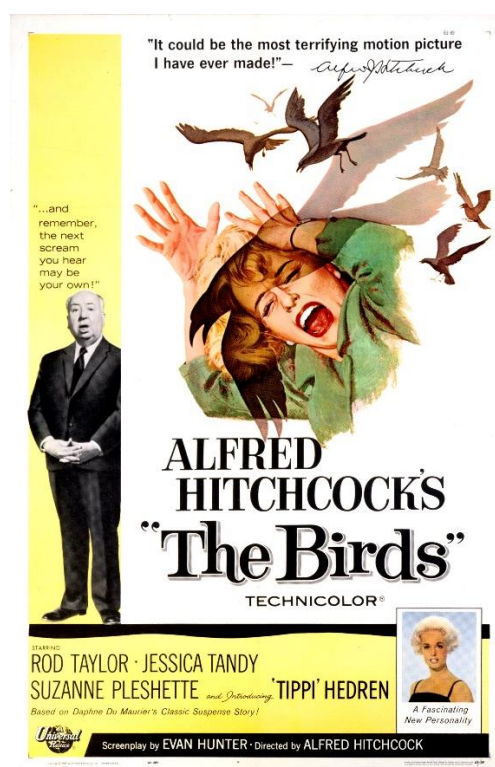
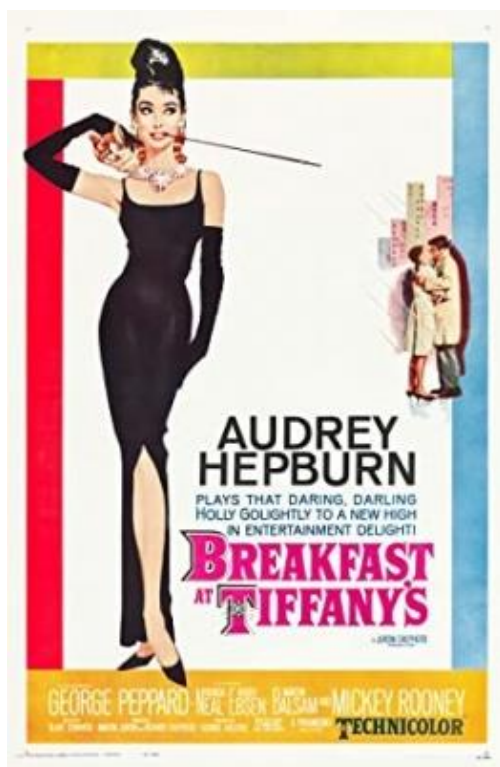
- pred I. 1940: Sergej Eisenstein, Oklepnic Potemkin; Fritz Lang, Metropolis; Gustav Machaty, Ekstaza; Charles Chaplin, Luči vlemesta in Veliki dikator; Leni Riefenstahl, Triumf volje; John Ford, Poštna kočija; G. Cukor, V vrtincu.

- 40', 50': Orson Welles, Državljan Kane; John Huston, Malteški sokol; Michael Curtiz, Casablanca; David Lean, Bežno srečanje; Vittorio de Sica, Tatovi koles; John Huston, Zaklad Sierra Madre; Carol Reed, Tretji človek; Akira Kurosawa, Rašomon; Joseph L. Mankiewicz, Vse o Evi; Billy Wilder, Bulvar somraka; Alfred Hitchcock, Neznanka na vlaku; Jacques Tati, Gospod Hulot na počitnicah; Alfred Hitchcock, Dvoriščno okno; Nicholas Ray, Upornik brez razloga; George Stevens, Velikan; Sidney Lumet, 12 jeznih mož; David Lean, Most na reki Kwai; Alfred Hitchcock, Vrtoglavica; Billy Wilder, Nekateri so za vroče; Jean-Luc Godard, Do zadnjega diha.

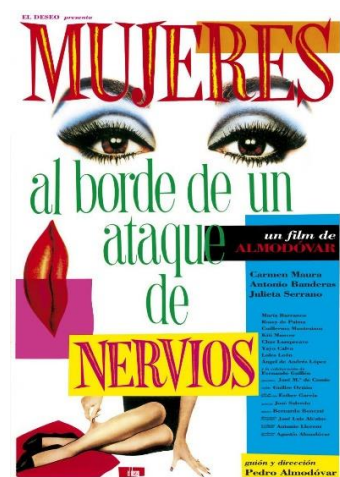
- 60': Federico Fellini, Sladko življenje; Blake Edwards, Zajtrk pri Tiffanyju; John Frankenheimer, Mandžurski kandidat; Stanley Kubrick, Lolita; Alfred Hitchcock, Ptiči; Joseph Losey, Služabnik, Michelangelo Antonioni, Povečava; Sergio Leone, Dobri, umazani, zli; Mike Nichols, Kdo se boji Virgine Woolf? In Diplomiranec; Miloš Forman, Gospodična, gori!; Mike Nichols, Diplomiranec; Sergio Leone, Bilo je nekoč na Divjem zahodu; Lindsay Anderson, Če bi ...; Dennis Hopper, Goli v sedlu; Sam Peckinpah, Divja horda; Claude Chabrol, Mesar; Michael Coccotannis, Grk Zorba.

- 70': Arthur Penn, Mali veliki mož; Robert Altman, M.A.S.H.; Michelangelo Antonioni, Kota Zabriske; Vittorio de Sica, Vrt Finzi-Continijevih; Stanley Kubrick, Peklenska pomaranča; William Friedkin, Francoska zveza; Don Siegel, Umazani Harry; Bob Fosse, Kabaret; Bernardo Bertolucci, Zadnji tango v Parizu; John Boorman, Odrešitev; Andrej Tarkovski, Solaris; Francis F. Coppola, Boter 1, 2, 3; Luis Bunuel, Diskretni šarm buržoazije; George Roy Hill, Želo; George Lucas, Ameriški grafiti; Franklin J. Schaffner, Metulj; Sidney Lumet, Serpico; Federico Fellini, Amarcord; Roman Polanski, Kitajska četrt; Sidney Lumet, Pasje popoldne; Miloš Forman, Let nad kukavičjim gnezdrom; Terry Gilliam in Terry Jones, Monty Python in sveti gral; Peter Weir, Piknik pri Hanging Rocku; Pier Paolo Pasolini, Salo; Brian de Palma, Carrie; Alan J. Pakula, Vsi predsednikovi možje; Martin Scorsese, Taksist; Bernardo Bertolucci, Dvajseto stoletje; George Lucas, Vojna zvezd, Woody Allen, Annie Hall; Michael Cimino, Lovec na jelene, Rainer Werner Fassbinder, Zakon Marie Braun; Andrej Tarkovski, Stalker; Ridley Scott, Osmi potnik; Volker Schlöndorff, Pločevinasti boben; Francis F. Coppola, Apokalipsa danes; George Miller, Pobesneli Max, John Carpenter, Napad na policijsko postajo; Liliana Cavani, Nočni portir.

- 80': Robert Redford, Navadni ljudje; Lawrence Kasdan, Telesna strast; Ingmar Bergman, Fanny in Alexander; Godfrey Reggio, Koyaanisqatsi; Sergio Leone, Bilo je nekoč v Ameriki; Brian de Palma, Brazgotinec; Miloš Forman, Amadeus; Carlos Saura, Carmen; Wim Wenders, Pariz, Teksas; Jim Jarmush, Bolj čudno kot raj in Pod udarom zakona; Ettore Scola, Ples; John Huston, Čast Prizzijevih; David Lynch, Modri žamet; David Cronenberg, Muha; James Ivory, Soba z razgledom; David Lynch, Modri žamet; Patricia Rozema, Slišala sem petje siren; G. Axel, Babetina gostija; Stanley Kubrick, Full metal Jacket, Eyes wide shut; Brian de Palma, Nedotakljivi; Pedro Almodovar, Ženske na robu živčnega zloma; Stephen Frears, Nevarna razmerja; Krzysztof Kieslowski, Dekalog; John McTiernan, Umri pokončno; Barry Levinson, Rain man; Tim Burton, Batman; Peter Greenaway, Utapljanje po številkah.

Tako, jagodni izbor po okusu uredništva se tu konča. Zadnjih 30 filmskih let nam je večinoma bolj domačih, svežih in ogledanih, zato o tem obdobju in o filmih našega kulturnega prostora mogoče kdaj drugič. Okusi so seveda vedno različni, preverjena in večkrat potrjena kakovost pa ostaja. Spoznajte, glejte, uživajte!

Uredništvo Iskric

Posebni dosežki iz spisov pri slovenščini

Dijaki dobro veste, da morate pri slovenščini precej brati in seveda pisati spise, interpretacije, eseje ... in podobne reči, ki jih zahtevamo profesorice (vam pa je seveda odveč). Popravljanje je precej naporno delo – a pogosto (ne boste verjeli) tudi zelo zabavno. V letih popravljanja se nabere kar dosti »cvetk« in nekaj jih je pred vami. Bolje bi bilo, da bi literarna dela, o katerih so pisali vaši predhodniki, poznali (nekaj jih gotovo), a nič ne bo (še) škodilo, če jih ne. Samo ne zgledujte se po njih!

Pred literarnimi pa en inovativno rešen jezikovni problem.

Primer: Dvignil je roke.

Vprašanje: Ali je raba samostalnika pravilna?

Modri odgovor se glasi: Seveda, raba je pravilna. Človek najprej dvigne eno roko, potem dvigne drugo, več jih pa tako in tako nima.

In še domislice v zvezi z literaturo.

V 2. letniku ste (ali še boste) prebrali roma **Ivana Tavčarja Visoška kronika**. Tu je nekaj ugotovitev (ki pa so jezikovno ostali takšni, kot so bili zapisani; *vsi primeri so nelektorirani*).

- Jurij Kalan je brezkonkurenčen na skorajda vseh področjih, najbolj se to vidi pri osvajanju žensk.
- Polikarp je nedvomno najbolj strašljiv lirski subjekt v zgodovini romana Visoška kronika.
- *O Polikarpu Kalanu*: Vsak ima svojo prtljago v preteklosti in sam je odgovoren da jo uniči ali popravi. *In še komentar*: Ali boš živel si pomagal na vse mogoče ponižne načine ali boš umrl ali pa se ubil!
- Lukež ostane v lazanji, to je vojaški bolnici.

Mogoče poznate znameniti roman (ali ste gledali film) **Jane Austen Prevzetnost in pristranost**. Preberite, kako so o očetu, petih hčerah in njihovih snubcih razmišljali dijaki.

- V njuni ljubezni (*Elisabeth in Darcy*) sem drhtel po pozitivnem koncu in zlati poroki.
- Pomembna je ljubezen in ne denar oz. kot bi danes rekli »pleh pička«.
- Zgodí se vse, konec pa se konča s poroko.
- Elisabeth in Jane sta druga drugo spodbujali k dobremu počutju.
- Elisabeth je do Darcyja vzgajala simpatije.
- S tem ko si ga. Bennet prizadeva, da bi našla snubce in jih pritegnila na svoje hčere, v svoje življenje vključuje tudi moža.
- Jane je bila po zunanosti izjemno privlačna, njeno telo je bilo urejeno in čisto.
- V tistem času je bila družba polna okoristevalnih namenov.
- Mati je bila puhoglava.
- Druga hči je bolj izbircna, zato se zaljubi šele v drugi polovici romana.

Prežihov Voranc je avtor novele **Samorastniki**. Meta iz novele je imela 9 nezakonskih otrok, ki so jih včasih klicali poniževalno pankrti. In dijak, ki ne ve, kaj so pankrti, zapiše: Meta je imela devet pankerjev.

In za zaključek še »domislice« iz vojnega romana **Vitomila Zupana Menuet za kitaro**.

- Berk se bori za svobodo pisanja govora in spolnosti, ne pa izključno zato ker gre za NOB.
- Sovraštvo, ubijanje, mučenje in smrt človeka dokrajčijo.
- Berk je ženske dojemal kot spolni akt.
- Berk med spolnim odnosom ne uporablja čustev, razlikuje pa dober sex od slabega oziroma izkušnost žensk.
- Antona ne privlači toliko žensko meso kot Berka.
- Ni mu bilo lahko nositi tako breme saj je vojna zelo negativno presenetljiva razmera.

Takšnih cvetk je še veliko, a bodi dovolj zaenkrat. Še enkrat bom zapisala, da so primeri zaradi »živega« vtisa nelektorirani. Ne posnemajte jih.

Vesna Celarc

Vpisi v mapo oddelka – TOP TEN + 1

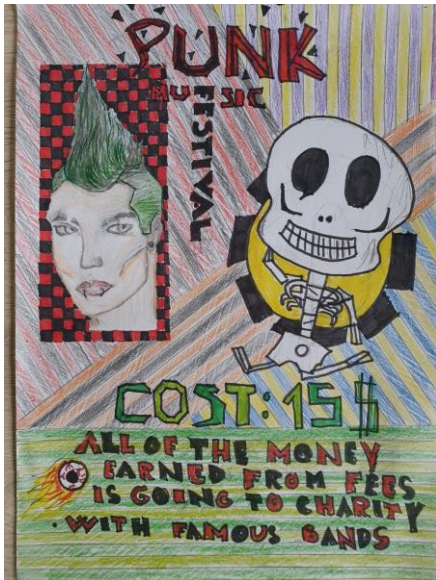
V davnih časih, pred desetimi leti, torej v obdobju pred eAsistentom so učitelji malo manj primerno ali vsaj ponavljajoče se »nenavadno« vedenje dijakov vpisovali v t. i. mapo oddelka, ki je bila priloga klasičnega dnevnika. V enem izmed tedanjih 4. letnikov so nastali takile zapisi:

1. Dijakinja Y meče stvari po razredu.
2. Dijak X se z dijakom iz drugega razreda na začetku ure poliva z vodo.
3. Med branjem književnega dela se dijakinji Y in Z pogovarjata, medtem pa rešujeta matematične probleme.
4. Dijak X med poukom žvižga.
5. Drugi dijak, X, med poukom poje in je nemiren.
6. Med poukom je bil dijak X mnogokrat opozorjen. Opozorila ne zaležejo.
7. Dijakinja Y se valja po sošolcu X.
8. Dijak X spet pade s stola.
9. Dijak X se po končanem preverjanju »živalsko dere« in sploh ne neha.
10. Dijaka X in Z motita pouk, ker se tepeta s svinčniki.
11. Dijakinja Y razgraja. *(To je najkrajši zapis.)*

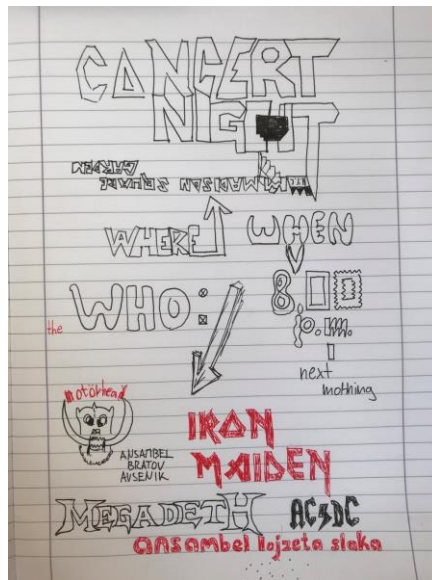
O vzgojnih ukrepih, ki naj bi sledili nekaterim najbolj vztrajnim, raje ne bi, očitno pa so bili dijaki tega oddelka precej inventivni pri »popestritvi« pouka ali pa tako le zvenijo pojavi, ki zapisani lahko delujejo verjetno precej drugače, kot so v živo. Upamo le, da bralci dijaki zgoraj opisanih idej ne bodo udejanjili po vrnitvi v šolo. Vsaj ne množično.

razrednik YX

Še nekaj »vabil« na dogodke, ki bi si jih želeli ogledati, pa so žal odpadli:

Žan Strmec

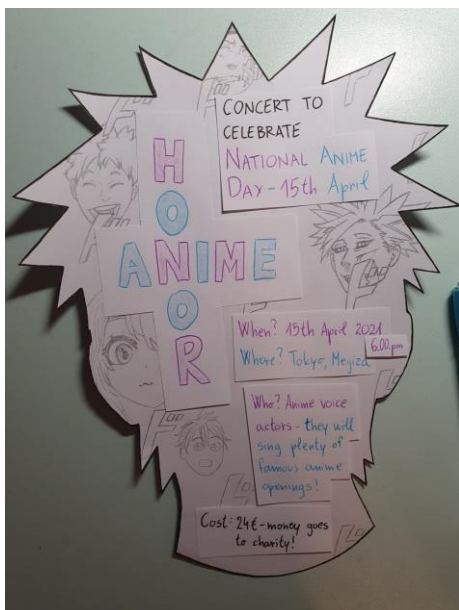
Nejc Lozar

Ema Adamlje

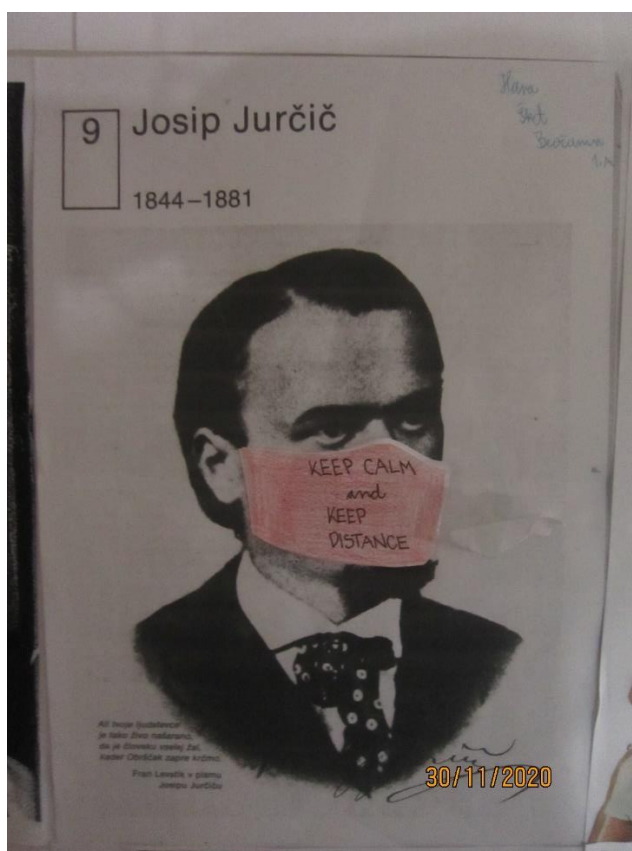
Maša Žnidaršič

Nina Grabnar

Aleksander Kuzmanović

Slika z razstave mask dijakov 1. letnika, avtorica: Hana Šket Beočanin

Iskrice št. 2, šolsko leto 2020/21

Izdala in založila: Srednja šola Josipa Jurčiča Ivančna Gorica

Za izdajatelja: Milan Jevnikar

Urednik: Igor Gruden

Jezikovni pregled: Vesna Celarc

Naslovnica: Eva Rojec, 3. d, december 2020